

Årsanalys 2024

Förskolenämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
Utveckling av verksamheten	7
Uppföljning av arbetet med prioriteringar	12
Likvärdig förskola.....	12
Stärka kompetensförsörjningen.....	12
Stärka ledning och styrning	12
Stärka förutsättningarna för barns rätt till stöd, språkutveckling och värdegrundsarbetet.....	13
Samverkan för likvärdiga uppväxtvillkor	14
Uppföljning och bedömning av bidragen till kommunfullmäktigemålen.....	16
Målområde - En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga.....	16
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för att ge barn och unga goda uppväxtvillkor	16
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för att en större andel elever ska fullfölja en gymnasieutbildning	20
Målområde - En grön stad som leder klimatomställningen.....	22
Kommunfullmäktigemål - Malmö är en föregångare när det gäller minskade utsläpp av växthusgaser och är en klimatneutral stad 2030	22
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för en långsiktigt hållbar elförsörjning samt ökad energieffektivisering.....	24
Målområde - En mer jämlik stad.....	25
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för att staden ska bli fri från segregation.....	25
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för stärkt delaktighet och ökad social sammanhållning genom lokal	

utveckling samt goda och tillgängliga livsmiljöer i hela staden	28
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för att stärka det förebyggande arbetet och minska brottsligheten.....	30
Målområde - En god organisation	33
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad är en attraktiv och inkluderande arbetsgivare genom att säkerställa en god arbetsmiljö och trygga anställningar	33
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för en god kompetensförsörjning, bland annat genom ökat samarbete mellan kommunens nämnder	36
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad ger en god och likvärdig service	39
Ekonomisk utveckling under året.....	42
Budgetavvikelse	42
Analys av avvikelse i förhållande till nämndens driftbudget	43
Analys av avvikelse i förhållande till nämndens investeringsram	47
Förväntad utveckling kommande år.....	48
Resultaträkning	50
Riktade statsbidrag och övriga bidrag.....	51
Sammanfattande redogörelse för uppföljning av privata utförare.....	52
Särskild fråga från kommunstyrelsen.....	53
Hur har tilldelade medel för Ökad trygghet och stärkt delaktighet i socialt utsatta områden och lokal utveckling använts under året?.....	53
Uppföljning av systemet för det systematiska arbetsmiljöarbetet.....	54

Vad fungerar bra?.....	54
Vad kan utvecklas?	54
Hur har uppföljningen fungerat?	55
Frågor/ signaler till stadskontoret	55

Sammanfattning

Utvecklingen av en likvärdig förskola för barnen i Malmö och samverkan med andra nämnder och samhällsaktörer för likvärdiga uppväxtvillkor är de övergripande utvecklingsområden som nämnden prioriterat under 2024. Förskolan har ett långtgående kompensatoriskt uppdrag att alla barn i förskolan ska ges samma möjligheter att utveckla sin fulla potential och sin unika person. I det uppsökande arbetet är det särskilt angeläget att nå ut till de barn där förskolan kan ha störst kompensatorisk betydelse.

Kompetensen hos den pedagogiska personal som möter barnen i förskolan och hos den lokala ledningen är ett fundament som möjliggör alla andra utvecklingsprocesser i förskolan. Inriktningen för förskolenämndens kompetensförsörjningsarbete tydliggjordes inför året. Minst 30 procent av medarbetarna på varje förskola ska vara förskollärare och alla barnskötare ska ha formell utbildning.

För samtliga av de kommunfullmäktigemål som riktats till nämnden görs bedömningen att de delvis uppnåtts. Uppföljningen av andelen förskollärare i Malmö stad visar på en ökning av det samlade genomsnittet för alla kommunala förskolor. Antalet sökande till förskollärartjänster har generellt sett ökat under året vilket delvis kan bero på det minskande antalet barn i förskoleåldern i Malmö och kranskommunerna. Det tillsammans med att utveckla attraktiva arbetsplatser kan skapa en större rekryteringsbas av medarbetare med formell och hög kompetens. Samtidigt har vissa förskolor inte kompetensmässiga förutsättningar som är i nivå med nämndens inriktning. Detta har ställt fortsatt stora krav på arbetet med kompetensförsörjning och påverkar effekterna av både nämndens prioriteringar i grunduppdraget och bidraget till kommunfullmäktigemålen.

Det strategiska arbetet för att stärka likvärdigheten i förskolorna har innefattat såväl generella likvärdighetsinsatser som riktade insatser till förskolor utifrån identifierade behov. Vidare har förberedelser genomförts på övergripande nivå för att samla resurser och arbetsprocesser i en kompetensförsörjningsenhet och genom översyn av förutsättningarna för rektor och nära ledning.

Årets arbete knyter an till pågående utredningar och utvecklingsarbete på nationell nivå. Införandet av professionsprogrammet, som innebär en nationell struktur för kompetensutveckling och ett nationellt meriteringssystem, har haft ett tydligt fokus. Det väntas stärka förutsättningarna för professionens karriär i barngrupp och skapar därmed möjligheter i nämndens kvalitetsarbete. Här bör särskilt det nationella professionsprogrammets betoning på kollegialt lärande inom en professionell lärandegemenskap lyftas fram liksom möjligheter att göra karriär inom yrket för att främja att medarbetare stannar kvar i arbetet nära barnen. Samtidigt ställer det krav på struktur och samordning inom organisationen, samt på fördjupad samverkan med universitet.

Arbetet utifrån kraven i skollagen om särskilda platserbjudanden i avgiftsfri allmän förskola till nyanlända barn har vidareutvecklats. Nämnden ser

också en positiv förflyttning när det gäller det uppsökande arbetet, implementeringen av samverkansmodellen "Trygga barnet" och utvecklingsarbetet kring öppna förskolan. Den planerade utökningen med två familjecentraler under året har försenats på grund av orsaker som nämnden haft begränsade möjligheter att påverka.

Förskolenämndens resultat för året visar ett underskott med cirka 4,2 mnkr, vilket motsvarar 0,1 procent av nämndens nettokostnad. Antalet barn i förskoleåldern minskar och denna utveckling ställer krav på de kommunala förskolornas förmåga att göra personal- och lokalmässiga anpassningar. Den utökade kommunbidragstilldelningen möjliggjorde tillsammans med statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder att förskolorna i högre utsträckning kunde bibehålla personalen närmast barnen. Arbetet med lokalförändringar har fortsatt utifrån lokalbehovsplanen och utvecklingen av det samlade lokalbehovet har möjliggjort avveckling av ett antal lokaler som inte bedöms som ändamålsenliga för förskola.

Utveckling av verksamheten

I detta avsnitt sammanfattas utvecklingen av förskolenämndens verksamhet under 2024. Förutsättningarna för en likvärdig förskola med hög kvalitet och uppsökande arbete i samverkan med andra nämnder, myndigheter och civilsamhälle för att nå ut till barn och familjer i Malmö har fortsatt stått i fokus för nämndens arbete. Längre fram i denna årsanalys, i avsnitten om nämndens prioriteringar och bidraget till kommunfullmäktiges mål, fördjupas beskrivningarna.

Vid nämndens behandling av Nämndsbudget 2024 beslutades om flera uppdrag som ingått i det långsiktiga utvecklingsarbetet. Uppdragen handlade bland annat om utveckling genom kompetensteam och modell för kompetensutbyten. Även samverkan med universitet om former för förskollärarytbildning, vidareutbildning och kompetensutveckling var delar av dessa uppdrag. Vidare ingick den översyn av strukturersättningsmodellen som påbörjades under året och som ska fortsätta att utredas under 2025.

Barnens behov och förskolornas förutsättningar

Malmö präglas av skiftande förutsättningar och levnadsvillkor för barnen som bor i staden. Detta betonas åter i "Lägesbedömning 2024". Att staden har en hög grad av boendesegregation och stora skillnader i inkomst mellan malmöborna är känt genom flera underlag. Lägesbedömningen konstaterar att socioekonomiska förutsättningar och skillnader i barnens levnadsvillkor har stor inverkan på förskolornas arbete i vardagen. De lokala förhållandena i Malmös kommunala förskolor ställer omfattande krav på det kompensatoriska arbetet och på nära samverkan med andra instanser och myndigheter när det gäller det sociala skyddsnätet kring enskilda barn och deras familjer.

Rätt kompetens närmast barnen och det nära pedagogiska ledarskapet på förskolorna är avgörande för en förskola med hög kvalitet och god måluppfyllelse. Tillgång till förskollärare och annan pedagogisk personal med hög kompetens är särskilt betydelsefull där behovet av olika kompensatoriska insatser och stöd för barnens utveckling och lärande är stort.

Vårens rapport "Lägesbedömning - förutsättningar och tema", med syftet att ge en samlad bild av förskolornas strukturella förutsättningar att uppfylla sitt kärnuppdrag, visade att andelen förskollärare i de kommunala förskolorna även fortsättningsvis ligger på en lägre nivå än riket och andra storstäder. För Malmös del framträder mönster som tyder på att förskolorna anpassar antalet barn och bemanning utifrån de förväntade behoven i barngrupperna med hänsyn till socioekonomiska förutsättningar. Samtidigt finns det indikationer på att förskollärarkompetensen inte fullt ut är kompensatoriskt fördelad utifrån barngruppernas socioekonomiska sammansättning. Vårens rapport fokuserade på vikten av barns närvaro i förskolan. Detta är en fråga som också aktualiserats på nationell nivå bland annat genom rapport från Sveriges kommuner och regioner (SKR), "Öppna jämförelser - förskola 2024, Barns närvaro och vistelsetider".

"Lägesbedömning 2024" ger ytterligare kunskap om barns behov och livsvillkor. I lägesbedömningen betonas barns behov av trygga lärmiljöer, lugn och ro samt återhämtning. I detta sammanhang ges exempel på barn som lever i socioekonomisk sårbarhet där hemmiljön präglas av trångboddhet eller orolig närmiljö. Det kan även handla om barn som har en hektisk fritid med många schemalagda aktiviteter eller där vårdnadshavare inte har möjlighet att vara närvarande till följd av att de arbetar långa dagar. Barns behov av att stärka sin språkliga förmåga lyfts fram som ett generellt behov i alla rektorsområden (tidigare benämnt förskoleområden), men är särskilt uttalat i socioekonomiskt mer sårbara områden. Även barns behov av fysisk aktivitet och utvecklad motorik samt barns behov av särskilt stöd lyfts fram i lägesbedömningen.

Gemensamt utvecklingsarbete för ökad likvärdighet

Utvecklingsarbetet kring en sammanhållen planering av insatser från huvudmannens sida som kan möta behoven på förskolorna har stått i fokus under året. Detta har innefattat såväl övergripande analyser som planering, genomförande och uppföljning av likvärdighetsinsatser samt riktade insatser för att stärka förskolor i det kompensatoriska arbetet.

Under året gjordes ett inledande arbete för att utveckla nya och innovativa sätt att leda och att arbeta med förskolornas utmaningar. Inriktningen är att arbeta mer tillsammans och än mer tvärprofessionellt kring ändamålsenliga och mer behovsstyrda arbetssätt. Som ett led i att fördjupa förståelsen för det gemensamma uppdraget och att ta fram en samlad inriktning för arbetet på ledningsnivå har strukturerna för kollegialt utbyte, lärande och utveckling vidareutvecklats. I detta ingår både ledarforum med samtliga av förvaltningens ledare och olika uppdragsinriktade samarbeten mellan rektorer, förskolornas professioner och stödfunktionerna. Inriktningen är att skapa samsyn kring vad som krävs av förvaltningsledning, förskolornas lokala ledningsgrupper och förvaltningens stödfunktioner i det kompensatoriska uppdraget som helhet.

Nationellt fokus på kompetens och utveckling i förskolan

Det pågår flera utredningar på nationell nivå som berör förskolans förutsättningar, däribland en översyn av förskollärarytbildningen för att höja utbildningens kvalitet och yrkets status. Vidare har Skolverket uppdraget att se över utbildningen till barnskötare inom gymnasieskolan med syftet att stärka ändamålsenligheten. En nationell utredning om rektorers förutsättningar att leda och samordna det pedagogiska arbetet har också initierats.

Förberedelserna för ett professionsprogram med en nationell struktur för kompetensutveckling för rektorer, lärare och förskollärare och ett nationellt meriteringssystem för legitimerade lärare och förskollärare har varit ett viktigt arbetsområde under året. Nämnden som huvudman behöver ta ansvar för att inom sin organisation skapa förutsättningar för att ta tillvara de möjligheter som programmet skapar. Upparbetade strukturer för samverkan och samarbete med Malmö universitet kring behov av kompetensutveckling med vetenskaplig förankring samt med flera lärosäten kring praktisknära forskning är i detta sammanhang centralt. Flera

samarbeten pågår redan som kan lägga en grund för det vidare utvecklingsarbetet. I detta ingår till exempel nämndens medverkan tillsammans med en forskargrupp från Göteborgs universitet och ytterligare tio huvudmän i det nationella forsknings- och utvecklingsprogrammet Ifous om språkutvecklande förskola.

Ett nytt nationellt ULF-avtal (Utveckling, lärande och forskning) med syftet att stärka förutsättningarna för praktisknära forskning är ytterligare ett sätt att möjliggöra professionsprogrammets intentioner. Med utgångspunkt i detta sker arbetet utifrån två ULF-avtal med Malmö universitet. Det ena tillsammans med 16 andra skolhuvudmän i regionen med fokus på regionala ULF-nätverk, det andra i form av ett Malmöspecifikt ULF-avtal tillsammans med de övriga utbildningsnämnderna med Pedagogisk inspiration (PI) i syfte att etablera en gemensam forskningsmiljö.

Samarbetet inom storstadsnätverket, med Skånes kommuner och inom Sveriges kommuner och regioners (SKR) förskolenätverk har under året haft fortsatt fokus på att synliggöra förskolans särart och potential att göra skillnad i barns liv och för samhällets utveckling.

Befolkningsutveckling, kapacitet och lokalbehov

Antalet barn i förskoleåldern har de senaste åren minskat vilket påverkar nämndens kommunbidrag. Under året har detta ställt krav på förskolornas förmåga att anpassa verksamheten, såväl personal- som lokalmässigt. Stadens senaste befolkningsprognos, som fastställdes våren 2024, visar att antalet barn i åldern 1–5 år väntas minska i större utsträckning än tidigare prognoser.

Nämndens planeringsförutsättningar har därmed påverkats. Till detta kommer den årliga variationen i efterfrågan på förskoleplatser mellan vår och höst som kontinuerligt är en komplex planeringsförutsättning och som ställer krav på organisationens anpassningsförmåga. Planeringen behöver vara inriktad på att klara ett maximalt behov av platser i maj månad när efterfrågan är som högst och lokalkapaciteten kan därefter inte nyttjas fullt ut under övriga delar av året.

Förskolornas lokaler är en strukturell förutsättning och en kvalitetsfaktor som påverkar de pedagogiska processerna genom att skapa förutsättningar för mötet mellan barn och pedagoger. Att förskolans fysiska miljöer ger bästa möjliga förutsättningar för verksamheten är betydande för arbetet enligt skollag och förskolans läroplan. Arbetet med lokalplanering har fortsatt med utgångspunkt i förskolenämndens lokalbehovsplan och en ny lokalbehovsplan för planeringsperioden 2026-2035 antogs i december. Trots en befolkningsprognos som visar på minskande barnantal kommande år understryker lokalbehovsplanen behovet av förskolor i utbyggnadsområden liksom behovet av att ersätta tillfälliga, bristfälliga och ej fullt ändamålsenliga lokaler i det befintliga beståndet. Kapaciteten inom det fristående beståndet har fortsatt varit en osäkerhetsfaktor i nämndens lokalplanering.

Utbyggnadstakten och avvecklingsplaneringen har förändrats i den senaste

lokalbehovsplanen jämfört med tidigare års planer för att bättre överensstämma med den årliga efterfrågan på förskoleplatser. Finansieringen av nya förskolor är en utmaning då nya förskolor blir mer kostsamma under de första åren. För att begränsa lokalkostnadsutvecklingen är det nödvändigt att uppföra nya förskolor till en lägre investeringskostnad. En del i arbetet med att sänka investeringsutgifterna är förskolenämndens samarbete med servicenämnden kring kostnadseffektiva arbetsprocesser. Fokus i arbetet under året har legat på samupphandling och yteffektivitet.

Under året har tre nya förskolor öppnat motsvarande cirka 520 platser: Hermodsdalsparkens förskola med 220 platser, Glasblåsarens förskola med 120 platser samt Stensjöns förskola med 180 platser. Totalt avvecklades cirka 230 platser i lokaler med brister. Barn och personal i dessa verksamheter flyttade till andra förskolor inom det befintliga beståndet. Detta innebär en nettoutbyggnad på cirka 290 platser. Detta är lägre än vad som angavs i Nämndsbudget 2024, vilket beror på att fler avvecklingar genomförts.

De två familjecentraler i Heleneholm och Kroksbäck som var planerade att öppna under 2024 väntas öppna i februari 2025. Förseningen beror på att planeringen behöver ske tillsammans med samverkansaktörerna. När det gäller Region Skånes expansion inom området Flensburg råder det fortsatt osäkerhet kring såväl tidplan som konsekvenser för verksamhet och ekonomi. Förändringen följer inte förskolenämndens behov och förutsätter särskild finansiering.

Antalet sexåriga barn som fått uppskjuten skolplikt, och som fortfarande har plats i förskola, ökade från och med höstterminen 2024. Det har inneburit högre kostnader för barn som inte ingår i nämndens målgrupp.

Nämndens arbete för mänskliga rättigheter

Nämndens arbete med prioriteringar och riktade insatser sker med utgångspunkt i Barnkonventionen där barnets bästa enligt artikel 3 är en vägledande princip. Under 2024 fortsatte utvecklingsarbetet för att ytterligare införliva och stärka ett barnrättsperspektiv på alla ansvarsnivåer och i alla delar av organisationen.

Genom förskolornas värdegrundsarbete grundläggs stadens inriktning kring mänskliga rättigheter med fokus på yngre barns rättigheter, jämlikhet och jämställdhet. Förskolenämnden bedriver ett systematiskt och målinriktat arbete för att förebygga brister, förhindra diskriminering och kränkande behandling samt främja likabehandling.

I arbetet med att stärka likvärdigheten för barnen i förskolorna och det breda samverkansarbetet med andra aktörer har rättigheterna för barn som tillhör nationella minoriteter uppmärksammas. Utgångspunkten är huvudmannens skyldighet att skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kulturer.

Utöver nämndens grunduppdrag sker ett kontinuerligt arbete med mänskliga rättigheter i samverkan med andra nämnder och

samhällsaktörer. Malmö stads "Handlingsplan Fri från våld – en gemensam angelägenhet" är en viktig utgångspunkt som ger struktur och riktning i arbetet utifrån identifierade behov inom det systematiska kvalitetsarbetet. Under året har tyngdpunkten legat på kunskapshöjande insatser kring orosanmälan, förebyggande arbete för att motverka begränsande normer, däribland hedersrelaterat våld och förtryck, samt implementering av samverkansmodellen "Trygga barnet".

Digitalisering som stöd i verksamhetsutveckling

Under året har implementeringen av en ny plattform för dokumentation av barns närvaro och daglig kommunikation med vårdnadshavarna avslutats. Det innebär möjligheter till uppföljning och planering av det dagliga arbetet på förskolorna. Den digitala plattformen ger möjligheter till långsiktig vidareutveckling av vårdnadshavarkommunikationen, vilket på sikt bedöms ge positiva effekter i arbetet med barnens utveckling och lärande.

Ändamålsenlig dokumentation är avgörande för att förskolorna ska kunna anpassa sina arbetssätt och pedagogiska miljöer till barnens behov och förutsättningar. Under året påbörjades en upphandlingsprocess för digitalt systemstöd för dokumentation och uppföljning i kränkingsärenden och ärenden som rör barns stödbehov. Målsättningen att implementeringen av nytt system ska kunna påbörjas under 2025.

Artificiell intelligens (AI) har under året lyfts som en strategisk fråga för förskoleverksamheten. För att förtydliga förväntningarna på förskolorna har ett nytt stödmaterial om AI tagits fram som ska ge vägledning både för ledning och den pedagogiska personalen.

Processer kring organisering, stödstrukturer, informationssäkerhet, systemstöd och systemförvaltning har varit ett viktigt utvecklingsområde under året. Övergången till nytt operativsystem påbörjades under 2024, vilket bland annat medförde ökade kostnader för utbyte av datorer med otillräcklig prestanda. I syfte att stärka säkerheten påbörjades under året övergång till nya digitala lösningar kring säker inloggning, e-signering och säker digital kommunikation.

Övergången till nytt barn- och elevregister, som sker inom ramen för modern systemmiljö i samverkan med övriga utbildningsnämnder, stannade upp under 2024 på grund av att upphandlingen överklagades. Implementering av det nya systemet kunde därför inte påbörjas som planerat. Den delprocess inom modern systemmiljö som avser uppföljning och analys utvecklas internt inom utbildningsförvaltningarna och har fortskridit som planerat under 2024.

Förskolenämndens tillsynsarbete

Nämnden bedriver ett kontinuerligt utvecklingsarbete kopplat till ansvaret för tillsyn över fristående förskolor och enskilda pedagogiska omsorgsverksamheter. Under 2024 påbörjades en översiktlig tillsyn av samtliga fristående förskolor med syfte att skapa en grund för fortsatt tillsynsarbete.

Uppföljning av arbetet med prioriteringar

I detta avsnitt sammanfattas arbetet med nämndens prioriteringar i grunduppdraget under året. Prioriteringar som sammanfaller med kommunfullmäktigemålen ska enligt stadens anvisningar huvudsakligen följas upp under aktuellt mål, vilket gäller för samtliga av nämndens prioriteringar. Uppföljningen av önskad effekt av nämndens arbete med prioriteringarna redovisas därför kopplat till de aktuella målområdena.

Likvärdig förskola

Det första av nämndens prioriterade arbetsområden handlar om att stärka likvärdigheten för barnen i kommunens förskolor med fokus på förutsättningarna för kompetensförsörjning, för ledning och styrning och för det skollagsstyrda arbetet med barns rätt till stöd, språkutveckling och värdegrund. Dessa prioriteringar hänger nära samman och är beroende av varandra för att bidra till önskad effekt. Den önskade effekten är att arbetet inom samtliga områden ska bidra till att varje barn får delta i och utvecklas vidare i förskolan utifrån sina behov och förutsättningar.

Stärka kompetensförsörjningen

Förskolenämndens kompetensförsörjningsplan 2023 med planering för de följande fem åren tydliggjorde inriktningen för nämndens arbete under året. I den fastställts att minst 30 procent av den pedagogiska personalen på varje förskola ska vara förskollärare och att alla barnskötare ska ha en formell utbildning. Vidare ska en förflyttning från viss kompetens till god, hög och mycket hög kompetens inom arbetslagen ske och förslag kring kompletterande kompetenser ska utarbetas.

Under året har olika insatser genomförts för att stärka strukturerna och arbetssätten. I detta har ingått att särskilt rikta kompetens, olika kompetensutvecklingsinsatser, insatser kring kompletterande kompetenser samt arbete för att attrahera, rekrytera och behålla medarbetare. Arbetet stöds av beslut och utredningar på nationell nivå såsom nationellt professionsprogram och utredningar om förskollärarytbildningens kvalitet, barnskötarytbildningens ändamålsenlighet samt rektors förutsättningar att leda och samordna det pedagogiska arbetet. Samarbetet med universitet, utbildningsanordnare och andra nämnder har skapat förutsättningar i detta arbete.

Nämndens samlade arbete och bedömningen av effekten görs inom målområdet En god organisation.

Stärka ledning och styrning

Rektorens och de nära ledningsfunktionernas mandat, utrymme och förutsättningar att leda och samordna det pedagogiska arbetet har stått i

fokus för årets utvecklingsarbete. En översyn av förutsättningarna för rektorerna och lokal ledning har ingått som en viktig del. Arbetet knyter an till den nationella utredningen om rektors förutsättningar att leda och samordna det pedagogiska arbetet samt Malmö stads utvecklingsarbete kring chefers arbetsmiljö och förutsättningar.

Hela organisationens förmåga att erbjuda rektorer och de lokala ledningsgrupperna ett stöd i vardagen som är ändamålsenligt och som i än större utsträckning kan möta de lokala förutsättningarna och behoven inom rektorsområdena har varit utgångspunkten för arbetet. Som tidigare nämnts har strukturerna för kollegialt utbyte, lärande och utveckling inom nämndens verksamhet vidareutvecklats. Detta är ett led i att arbeta innovativt och tvärprofessionellt och att ta fram en samlad inriktning för arbetet på ledningsnivå.

Nämndens samlade arbete och bedömningen av effekten görs inom målområdet En god organisation.

Stärka förutsättningarna för barns rätt till stöd, språkutveckling och värdegrundsarbetet

Utvecklingsarbetet kring alla barns rätt till stöd, språkutveckling och förskolans värdegrund har inriktningen att stärka förutsättningarna för professionen och rektorerna att kunna omsätta läroplansuppdraget i det dagliga arbetet och förbättra måluppfyllelsen. Inom samtliga områden är den pedagogiska personalens förutsättningar och kompetens samt rektors och de lokala ledningsfunktionernas förutsättningar och förmåga att ta ansvar för utvecklingen på förskolorna avgörande faktorer.

På övergripande nivå har arbetet framför allt handlat om att utveckla stödfunktionernas sätt att arbeta behovsanpassat med olika typer av stödjande insatser för att stärka den lokala ledningen och arbetslagens förutsättningar att arbeta kompensatoriskt med barns lärande och utveckling.

Under året reviderades stödmaterialet "Alla barns rätt till stöd – för tillgängliga lärmiljöer i förskolan genom stimulans, ledning och stöd" och implementering av materialet på förskolorna pågår. Underlaget kompletterades med ett förtydligande av ansvarsnivåer och en ny riktlinje för barns introduktion i förskolan.

Vidare färdigställdes i slutet av året rapporten "Barnets hälsoväg genom Malmö stads utbildningsväsende" i samarbete mellan Pedagogisk inspiration, de tre utbildningsförvaltningarna och Malmö universitet.

En ny riktlinje för hanteringen av tilläggsbelopp togs fram under året med syftet att stärka förutsättningarna för likvärdighet i den bedömning av stödbehov som ligger till grund för fördelningen. Den nya riktlinjen omfattar både kommunala och fristående förskolor.

Möjligheter till kompetensutveckling och kollegialt lärande och

erfarenhetsutbyte är avgörande för att förskolorna ska utvecklas i det språkutvecklande arbetet. Flertalet av kommunens förskolor deltog under året i webbaserade utbildningar inom ramen för Skolverkets satsning "Läslyftet" och även "Mångfaldens förskola med fokus på språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt i ett flerspråkighetsperspektiv". Genom deltagandet i Ifous FOU-program "Språkutvecklande förskola" deltog utvalda förskolor i arbete för att pröva och utveckla forskningsbaserade arbetssätt och verktyg för det språkutvecklande arbetet.

Arbetet för att göra förskolorna till språkutvecklande arbetsplatser och språkfrämjande kompetensutvecklingsinsatser för den pedagogiska personalen är ett sätt för huvudmannen att möjliggöra för förskolorna att kunna arbeta likvärdigt med barnens språkutveckling. Deltagandet i Skolverkets nationella satsning på språkfrämjande kompetensutveckling fortsatte under året med insatser för både ledning och den pedagogiska personalen.

Utvecklingsarbetet kring förskolans värdegrund har sin grund i skollagen och förskolans läroplan och rymmer flera perspektiv och processer som rör både barn, medarbetare och ledning. Förskolenämndens arbete syftar till att stärka förskolorna att ta ansvar inom områden som förebyggande och främjande arbete mot diskriminering och kränkande behandling och arbetet med barnrätt och prövning av barnets bästa. Arbetet går därmed hand i hand med stadens arbete kring de mänskliga rättigheterna. Prioriterat under 2024 har varit arbetet för att uppmärksamma och förebygga risker kopplade till begränsande normer, däribland hedersrelaterat våld och förtryck. Insatser har genomförts för att utveckla samarbetet med socialtjänsten kring barn som far illa eller riskerar att fara illa. Uppföljning har skett genom bland annat kontinuerlig rapportering till nämnden.

Nämndens samlade arbete och bedömningen av effekten görs inom målområdena En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga och En mer jämlik stad.

Samverkan för likvärdiga uppväxtvillkor

Det andra av nämndens prioriterade områden avser samverkan med andra myndigheter och samhällsaktörer med fokus på likvärdiga uppväxtvillkor för alla Malmös barn. Förskolorna har genom sitt nationella uppdrag en unik möjlighet att bygga förtroende och legitimitet hos barnens vårdnadshavare för att främja barnets hälsa, utveckling och lärande. Utifrån dessa perspektiv har förskolan en särskilt viktig roll som samhällsaktör.

Arbetet med att införa samverkansmodellen "Trygga barnet" för tidigt samordnat stöd på kommunens alla förskolor har fortsatt under året. Detta sker i samverkan med grundskolenämnden och arbetsmarknads- och socialnämnden. Utbildningsinsatser har även genomförts på samtliga öppna förskolor.

Nämnden har fortsatt arbetet med förskola för fler barn utifrån kraven i skollagen om särskilda platserbjudanden i avgiftsfri allmän förskola till

nyanlända barn. Interna processer och rutiner för placering av nyanlända barn samt stödet till förskolorna i deras uppdrag att nå fram till och kontakta de familjer som får platserbjudande har vidareutvecklats. Ett brett uppsökande arbete är numera också en skyldighet enligt skollagen. Särskilt viktigt är det att nå ut till utrikesfödda och nyanlända barn samt barn från socioekonomiskt sårbara familjer i områden där inskrivningsgraden är lägre.

Nämndens erfarenhet är att ett långsiktigt relationsbyggande och ett tillitsbaserat arbetssätt är viktigt för att nå fram till familjer vars barn inte deltar i förskola. Detta är vägledande i det samarbete med civilsamhället genom förskolelotsar som har fortgått under året. En dialog med andra yrkesverksamma som har kontakt med målgruppen har även varit en viktig del i arbetet för fler barn i förskola, såsom arbetsmarknads- och socialnämndens integrationscenter och dialogsociomer, Skolstart Malmö, Malmö stads kontaktcenter och BVC.

Ett tydligt fokus har även riktats på familjecentraler och öppna förskolan som viktiga arenor för både uppsökande arbete och för tidiga gemensamma insatser för barn och vårdnadshavare. Det breda förebyggande och främjande arbete som genomförts i familjecentralerna och öppna förskolor i nära samverkan med arbetsmarknads- och socialnämnden och Region Skånes verksamheter är av stor vikt för att fortsatt främja en god hälsa hos barn och deras familjer. Den sociala samvaro, stöd i föräldraskapet och språkträning som öppna förskolan erbjuder är av särskilt stor betydelse för nyanlända och socioekonomiskt sårbara familjer.

Nämnden har under året riktat särskilt fokus på att uppmärksamma och förebygga risker kopplade till begränsande normer, däribland hedersrelaterat våld och förtryck. Samverkan med arbetsmarknads- och socialnämnden och Pedagogisk inspiration (PI) har varit grundläggande i arbetet med att stärka kompetensen hos medarbetarna närmast barnen i dessa frågor. Vidare har dialogen och samarbetet kring orosanmälningar fördjupats.

Nämndens samlade arbete och bedömningen av effekten görs inom målområdena En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga och En mer jämlik stad.

Uppföljning och bedömning av bidragen till kommunfullmäktigemålen

Här följer en uppföljning och analys av hur förskolenämndens arbete med att bidra till de kommunfullmäktigemål som riktats till nämnden har gått under 2024. Med utgångspunkt i årets arbete görs bedömning av nämndens bidrag till kommunfullmäktigemålen under 2024 samt av förväntad förflyttning under mandatperioden.

Målområde - En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för att ge barn och unga goda uppväxtvillkor

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Hur har det gått?

Förskolenämndens bidrag har innefattat arbete inom tre huvudsakliga områden: att skapa förutsättningar för en likvärdig förskola, aktivt uppsökande arbete för att nå ut till de barn och familjer som inte deltar i förskola samt samarbete med myndigheter och andra samhällsaktörer kring tidiga gemensamma insatser för barn och vårdnadshavare. Uppföljningen av förskolenämndens bidrag bygger på det systematiska kvalitetsarbetet samt ett antal indikatorer där utvecklingen beskrivs nedan.

Andel barn i förskola i åldrarna 3-5 har ökat jämfört med föregående år, från 95 till 96 procent. Det innebär att de flesta barnen i de här åldrarna dagligen tar del av förskolans utbildning. Genom förskolans nationella uppdrag finns en stor potential att bidra till goda uppväxtvillkor för barnen i Malmö och fungera som en skyddsfaktor i barnens liv. Samtidigt visar uppföljningar i det systematiska kvalitetsarbetet på utmaningar när det gäller likvärdigheten och kvaliteten i utbildningen och förskolornas möjligheter att ge alla barn den stimulans, den ledning och det stöd som de har rätt till enligt skollagen och förskolans läroplan.

Med indikatorn Barngruppernas storlek riktas fokus mot förhållandena i barngrupperna och förutsättningarna att arbeta kompensatoriskt för att anpassa utbildningen efter barnens behov. Den genomsnittliga storleken på barngrupperna ligger kvar på samma nivå som föregående år, 16,9 barn per avdelning. En tendens de senaste åren är att barngruppernas storlek på kommunens förskolor minskar men ligger på en fortsatt högre nivå än riket. Samtidigt visar det systematiska kvalitetsarbetet att förskolornas arbete med att dela in barn i mindre grupper under delar av dagen är en viktig del av den pedagogiska planeringen. Detta förutsätter i sin tur utbildad personal som kan ta ansvar för utbildningen och omsätta läroplansuppdraget i konkreta undervisningssituationer. I analysen är

personaltätheten ytterligare en viktig faktor. Sedan år 2020 har antalet barn per heltidstjänst minskat från 5,1 till 4,8 (2024), vilket är förhållandevis lågt jämfört med övriga storstäder och riket som helhet.

Under kommunfullmäktigemålet om kompetensförsörjning redovisas utvecklingen när det gäller den formella kompetensen hos medarbetare närmast barnen. Här framgår att utbildningsnivån på kommunens förskolor varierar och att utmaningarna när det gäller fördelning av kompetens för att möta behoven på förskolorna kvarstår. Detta påverkar den samlade bedömningen av nämndens bidrag till detta kommunfullmäktigemål.

Nämndens inriktning är att antalet familjecentraler ska bli fler under mandatperioden. I dagsläget ingår sju av kommunens totalt nio öppna förskolor i en familjecentral eller verksamhet likt familjecentral. Två nya familjecentraler är planerade att öppna i början av 2025.

Arbete med att införa "Trygga barnet" som samverkansmodell på kommunens förskolor pågår. Som ett led i implementeringen har utbildningsinsatser genomförts på totalt 73 förskolor, vilket överstiger nämndens önskade utfall om minst 70 förskolor under 2024. Utbildningsinsatser har också genomförts på samtliga öppna förskolor.

Varför blev det så?

Den pedagogiska personalens utbildningsnivå och förskolornas tillgång till rätt kompetens i förhållande till behoven i barngrupperna är en avgörande kvalitetsfaktor. Även rektors och den lokala ledningens förutsättningar och förmåga att ta ansvar för läroplansuppdraget är avgörande. I "Lägesbedömning 2024" påtalas behovet att stärka förutsättningarna för samarbete med vårdnadshavarna. Med hänvisning till förskolornas kunskap om och möjligheter till insyn i barnets vardag betonas även förskolans unika roll som samhällsaktör. Samverkan med andra samhällsaktörer är en viktig förutsättning för att förskolorna ska kunna bidra i det förebyggande och främjande arbetet och stärka skyddsfaktorer runt barnet.

Socioekonomiska förutsättningar och barnens levnadsvillkor påverkar på ett genomgripande sätt vardagen i förskolorna. Möjligheten till återhämtning samt trygga och positiva relationer som bidrar till barnens hälsa och välbefinnande är viktiga delar i förskolornas grunduppdrag. En slutsats i "Lägesbedömning 2024" är att ytterligare fokus behöver riktas på att stärka förskolornas förutsättningar att möta dessa behov hos barnen. Barns närvaro och möjligheter att kontinuerligt delta i förskolans utbildning lyfts fram som en viktig faktor. Under året har ett arbete påbörjats för att stärka förskolorna i det närvarofrämjande arbetet.

Under året har även stödfunktionernas tvärprofessionella och behovsanpassade arbete vidareutvecklats utifrån behoven på förskolorna. Dock framgår i det systematiska kvalitetsarbetet att det finns förskolor som inte har de grundläggande förutsättningar eller det ledarskap på plats som krävs för att nödvändiga utvecklingsinsatser ska få genomslag i utbildningen och hålla över tid. Arbetet för att stärka förutsättningarna för en likvärdig förskola av hög kvalitet beskrivs närmare under nästa mål som

fokuserar på utbildningsuppdraget och under målen som rör arbetsmiljö och trygga anställningar samt kompetensförsörjning.

Utvecklingsarbetet kring samverkansmodellen "Trygga barnet" har stärkt förutsättningarna för dialog och samverkan med vårdnadshavare och socialtjänst och bidrar därigenom till att stärka skyddsnätet för barnen. I samarbete med arbetsmarknads- och socialnämnden och med stöd av externa medel har socionomer rekryterats och riktats som en resurs till utvalda förskolor utifrån behoven i barngrupperna. Därigenom stärks möjligheterna att erbjuda stöd i föräldraskapet som främjar barnens hälsa samt utveckling och lärande.

Särskilt fokus på förskolorna har under året riktats på att uppmärksamma och förebygga risker kopplade till begränsande normer, däribland hedersrelaterat våld och förtryck. Även detta arbete har skett i nära samarbete med socialtjänsten, vilket är betydelsefullt i det gemensamma arbetet kring barn som riskerar att fara illa. Bland annat har dialogen och samarbetet kring orosanmälningar fördjupats.

På kommunens öppna förskolor och familjecentralerna sker ett kontinuerligt utvecklingsarbete för att främja integration och god hälsa hos barnfamiljer, i samverkan med arbetsmarknads- och socialnämnden och Region Skåne. Under året har riktlinjer för verksamheten utarbetats med utgångspunkt i barnkonventionen, skollagen och läroplanen. Här betonas det pedagogiska innehållet men även öppna förskolans del i det uppsökande arbetet för att fler barn ska börja i förskola och uppdraget att främja barn och familjers barn och delaktighet och inkludering.

Även förskolelotsarnas uppsökande arbete med att informera om förskola och stärka dialogen med vårdnadshavarna har fortsatt enligt planering. Bland annat har förskolelotsarnas långsiktiga dialogbaserade arbete förstärkts genom samverkan med dialogsocionomer från arbetsmarknads- och socialförvaltningen.

När det gäller arbetet med fler barn i förskola har nya arbetssätt etablerats under året. Uppdraget omfattar både riktade platserbudanden till nyanlända barn och ett arbete för att nå ut med information om förskolans syfte och innehåll till familjer med barn i åldern 3–5 år som inte är inskrivna i förskola. Barn från socioekonomiskt sårbara områden har varit en prioriterad grupp i arbetet.

Hur påverkar det arbetet med bidragen?

Utmaningarna kring kompetensförsörjning och förutsättningarna för rektor och de nära ledningsfunktionerna gör att nämndens bidrag till detta kommunfullmäktigemål är beroende av en positiv förflyttning inom målområdet En god organisation. Även om kompetensförsörjningen är en fortsatt utmaning ser nämnden förflyttningar under perioden som sammantaget kan bidra till stärkta förutsättningar för likvärdighet.

Det breda kompensatoriska arbetet på förskolorna är av central betydelse för att stärka uppväxtvillkoren. Det lägger grunden för en likvärdig förskola med god kvalitet som möter alla barn utifrån deras behov och

förutsättningar och som främjar samverkan med vårdnadshavarna. Arbetet med olika typer av riktade insatser till förskolor med identifierade behov har under året tillfört ny kunskap som blir viktig i det fortsatta arbetet med att rikta stöd utifrån barnens behov.

Samverkan och samarbete med andra myndigheter och civilsamhället kring de yngsta barnen i Malmö är en fortsatt viktig utgångspunkt i nämndens arbete med att nå ut brett över staden. Fortsatt implementering av "Trygga barnet" är prioriterat i kombination med annan samverkan tillsammans med arbetsmarknads- och socialnämnden. Här ingår arbetet i familjecentralerna som även är beroende av samarbetspartners såsom Region Skåne och fristående aktörer.

Bedömning av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Delvis uppnått

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 har delvis uppnått.

Bedömningen baseras på en samlad analys utifrån nämndens indikatorer och uppföljningar inom det systematiska kvalitetsarbetet. Sammantaget visar dessa uppföljningar på en positiv förflyttning när det gäller vidareutvecklingen av arbetssätt och strukturer för att rikta resurser och insatser till de förskolor där behoven av stöd i utvecklingsarbetet är som störst. Samtidig kvarstår utmaningar, framförallt när det gäller utbildningsnivån hos medarbetare närmast barnen och möjligheterna att fördela tillgänglig förskollärarkompetens och utbildade barnskötare utifrån behoven i barngrupperna. Av analysen framgår också att det finns förskolor som inte har de grundläggande förutsättningar som krävs för att nödvändiga utvecklingsinsatser ska få genomslag i utbildningen och hålla över tid.

Förutsättningarna för samverkan med socialtjänsten och andra myndigheter har stärkts under året och utvecklingen av det uppsökande arbetet för att nå ut till vårdnadshavare vars barn inte tar del av förskola har följt nämndens planering. Dock visar årets uppföljningar att det finns barn som lever i socioekonomisk sårbarhet och som inte är inskrivna i förskola. Detta trots att dessa barn särskilt skulle gynnas av att ta del av utbildningen.

Bedömning av förväntad förflyttning för mandatperioden

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet förväntas delvis leda till önskad förflyttning i riktning mot kommunfullmäktigemålet för mandatperioden.

Bedömningen baseras på att det sker ett kontinuerligt utvecklings- och förbättringsarbete, både på enhetsnivå och på övergripande nivå, som på sikt bedöms öka kvaliteten och likvärdigheten på förskolorna. Även när det gäller nämndens samverkansuppdrag och del i stadens förebyggande och främjande arbete för att ge barn och unga goda livsvillkor sker ett kontinuerligt utvecklingsarbete.

Samtidigt kan många av de utmaningar som förskolorna ställs inför inte enbart lösas på nämndsnivå eller genom det samverkansarbete som redan sker idag. Det gäller framför allt effekter av segregationen i staden och i vissa delar även förskolans kompetensförsörjning. Inom dessa områden krävs ytterligare fokus inom staden och på nationell nivå för att ge förskolorna grundläggande förutsättningar att leva upp till skollagens och läroplanens krav.

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för att en större andel elever ska fullfölja en gymnasieutbildning

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Hur har det gått?

Förskolenämndens bidrag till kommunfullmäktigemålet har skett genom fortsatt arbete med att dels skapa förutsättningar för en likvärdig förskola med hög kvalitet, dels med utveckling av det aktivt uppsökande arbetet för att nå ut till de barn och familjer som inte deltar i förskola. Uppföljningen av förskolenämndens bidrag bygger på det systematiska kvalitetsarbetet samt indikatorn Andelen barn i förskolan i åldrarna 3-5 år där utvecklingen beskrivs närmare under föregående kommunfullmäktigemål.

Uppföljningar under året understryker återigen behovet av att stärka förutsättningarna för en likvärdig förskola av hög kvalitet. Lägesbedömning 2024 lyfter särskilt att socioekonomiska förutsättningar och barnens levnadsvillkor på ett genomgripande sätt påverkar vardagen i förskolorna. Detta tillsammans med förskolornas strukturella förutsättningar får i sin tur konsekvenser för utbildningens kvalitet och förskolornas möjligheter att arbeta kompensatoriskt med barnens omsorg, utveckling och lärande. Uppföljningar under året visar även att värdegrundsarbetet i förskolorna och arbetet med barns språkutveckling är särskilt angelägna områden för huvudmannen att rikta fokus mot utifrån den lokala kontext som Malmös förskolor verkar i.

Varför blev det så?

Precis som tidigare år betonas den pedagogiska personalens utbildning och kompetens som helt avgörande för utbildningens kvalitet och det kompensatoriska arbetet. Tillgången till förskollärare är särskilt betydelsefull, som en förutsättning för arbetet närmast barnen. Även den pedagogiska personalens förutsättningar och förmåga att omsätta läroplanen i utbildningen som helhet och att agera förebilder så att barns individuella utveckling främjas framhålls som avgörande. Vidare betonas den lokala ledningens centrala roll för att utvecklingsarbetet ska få genomslag i utbildningen vara hållbart över tid. Därtill lyfts samarbetet med vårdnadshavarna fram som en viktig förutsättning för att förskolorna ska kunna ge barnen goda förutsättningar att lära och utvecklas.

Under året har nämnden genomfört ett flertal insatser för att stärka dessa förutsättningar. Bland annat har metoder för att arbeta övergripande med analys, uppföljning och planering med likvärdighetsinsatser och riktade

insatser vidareutvecklats. Generellt bedöms det pågående utvecklingsarbetet bidra till samsyn kring vad som krävs av förvaltningsledning, förskolornas lokala ledningsgrupper och förvaltningens stödfunktioner i det kompensatoriska uppdraget som helhet.

Under året har samarbetet mellan utbildningsnämnderna kring övergångar inom och mellan skolor och skolformer vidareutvecklats med utgångspunkt i gemensamt framtagna rutiner. Samverkan för övergångar i hela utbildningskedjan är av stor vikt för att ge barn och unga goda förutsättningar att i varje del av utbildningssystemet utvecklas i sitt lärande i enlighet med de nationella styrdokumenterna.

Kompetensutvecklingsinsatser har även genomförts både för den pedagogiska personalen och förskolornas lokala ledning inom de prioriterade områdena Alla barns rätt till stöd, Barns språkutveckling och Förskolans värdegrund. Särskild tyngdpunkt har under året lagts på arbete för att förebygga och motverka begränsande normer, däribland hedersrelaterat våld och förtryck. Detta är ett arbete som sker i samarbete med arbetsmarknads- och socialnämnden och tillsammans med pedagogisk inspiration (PI). Arbetet riktar fokus mot centrala delar i läroplanen som kopplar till förskolans värdegrund, omsorgen om barnen och samarbetet med vårdnadshavarna. Inom området "Alla barns rätt till stöd" har fokus varit på förskolornas förutsättningar att anpassa arbetssätt och förskolans miljöer för att kunna möta varje barn utifrån barnets behov och förutsättningar.

Det uppsökande arbetet beskrivs närmare under föregående kommunfullmäktigemålet om barns och ungas uppväxtvillkor.

Hur påverkar det arbetet med bidragen?

För huvudmannens del handlar arbetet framåt framför allt om att säkerställa att förskolorna har de förutsättningar som krävs för att omsätta skollags- och läroplansuppdraget i mötet med barnen. Möjligheten att arbeta kompensatoriskt är också beroende av tiden tillsammans med barnen i förskola och kontinuitet i deltagande i förskolan. Under mandatperioden fördjupas därför nämndens kunskaper om vikten av barns närvaro i syfte att skapa en gemensam inriktning för närvarofrämjande arbete.

Förutsättningarna och kompetensen närmast barnen samt rektorernas och den lokala ledningens förutsättningar och förmåga att ta ansvar för utbildningen är vidare avgörande framgångsfaktorer som nämnden kommer fortsätta att prioritera. Nämndens arbetsmiljö- och kompetensförsörjningsarbete beskrivs närmare under målområdet En god organisation.

Bedömning av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Delvis uppnått

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 har delvis uppnått.

Bedömningen baseras på den senaste kunskapen om förskolornas förutsättningar som fortsatt visar på utvecklingsbehov när det gäller förskolornas kompetensförsörjning. Formell och hög kompetens hos förskolornas medarbetare, en fördelning av kompetens som möter behoven i barngrupperna samt ledningens förmåga och möjlighet att ta ansvar för läroplansuppdraget är avgörande förutsättningar för nämndens bidrag. Samtidigt ser nämnden en positiv förflyttning när det gäller vidareutvecklingen av arbetssätt och strukturer för att rikta resurser och insatser till de förskolor där behoven av stöd i utvecklingsarbetet är som störst.

Bedömning av förväntad förflyttning för mandatperioden

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet förväntas delvis leda till önskad förflyttning i riktning mot kommunfullmäktigemålet för mandatperioden.

Bedömningen baseras på att det sker ett kontinuerligt utvecklings- och förbättringsarbete, både på enhetsnivå och på övergripande nivå, som på sikt bedöms öka kvaliteten och likvärdigheten på förskolorna. Samtidigt kan många av de utmaningar som förskolorna ställs inför i sitt utbildningsuppdrag inte lösas på nämndsnivå. Det gäller framför allt effekter av segregationen i staden och i vissa delar även förskolornas kompetensförsörjning. Inom dessa områden krävs ytterligare fokus inom staden och på nationell nivå för att ge förskolorna grundläggande förutsättningar att leva upp till skollagens och läroplanens krav.

Målområde - En grön stad som leder klimatomställningen

Kommunfullmäktigemål - Malmö är en föregångare när det gäller minskade utsläpp av växthusgaser och är en klimatneutral stad 2030

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Hur har det gått?

Förskolenämndens främsta bidrag har skett genom det systematiska arbetet för att stärka förutsättningarna för det pedagogiska arbetet tillsammans med barnen i förskolan. Detta utifrån att hållbar utveckling och hälsa och välbefinnande är delar av läroplansuppdraget. Tillsammans med barnen i förskolan läggs en grund för långsiktiga förflyttningar när det gäller minskade växthusgaser och utvecklingen av den klimatneutrala staden. Uppföljningen av förskolenämndens bidrag bygger främst på indikatorer om växthusgasutsläpp kopplat till livsmedel.

Förskolenämndens arbete syftar på flera sätt till att bidra till stadens arbete med Malmö stads mål om nettonollutsläpp år 2030. Under året har det

främst handlat om arbetet för att minska utsläpp av växthusgaser kopplat till livsmedel, men även när det gäller IT-produkter.

Uppföljningen av nämndens indikator Växthusgasutsläpp relaterat till mat i förskoleverksamheten (kg CO₂ekv/kg livsmedel) visar att utsläppen är något högre jämfört med samma period föregående år. Utsläppen januari-december 2024 uppgick till 1,36 CO₂-ekvivalenter per kg livsmedel, jämfört med 1,33 CO₂-ekvivalenter per kg livsmedel föregående år.

Under året har skett ett samarbete med bland annat stadskontoret inför upphandlingen av ett nytt ramavtal avseende digitala enheter. Fokus ligger på att säkerställa hållbara inköp av IT-produkter och därmed bidra till målen om nettonollutsläpp.

Varför blev det så?

Arbetet för att minska växthusgaserna kopplat till livsmedel har fortsatt genom regelbundet stöd och involvering av förskolorna i uppföljningen. Fokus ligger på att uppmärksamma och bekräfta positiv utveckling i förskolornas arbete. Bedömningen är att de etablerade rutinerna för uppföljning av inköp av livsmedel på enhetsnivå varit en viktig förklaring till den successiva minskning av växthusgaser som förskolenämnden stått för åren 2017-2023. Orsaken till den ökning som skett mellan åren 2023 och 2024 behöver analyseras vidare.

Hur påverkar det arbetet med bidragen?

Samverkan med andra nämnder för att minska klimatpåverkan är en fortsatt viktig del av nämndens arbete. Den implementering av en ny måltidsorganisation som pågår bedöms främja det fortsatta utvecklingsarbetet kring matens miljöpåverkan i samverkan med exempelvis miljönämndens verksamhet. Medvetenheten om matens klimatpåverkan, hållbara transporter och minskat matsvinn är utvecklingsområden i detta arbete. Vidare behövs fortsatt samverkan kring hållbara inköp av IT-produkter.

Bedömning av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Delvis uppnått

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet har delvis uppnått. Bedömningen baseras på nämndens arbete med grunduppdraget och för att bidra till stadens nettonollarbete kopplat till främst livsmedel och IT-produkter. Samtidigt har den successiva minskningen av växthusgasutsläpp kopplat till livsmedel sedan år 2017 avstannat och nämnden konstaterar att växthusgasutsläppen i denna del ökat jämfört med föregående år.

Bedömning av förväntad förflyttning för mandatperioden

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet förväntas att uppnås under mandatperioden. Bedömningen baseras på nämndens långsiktiga arbete tillsammans med barnen på förskolorna och på utvecklingsarbete inom flera områden för att bidra till Malmö stads

nettonollarbete. Implementeringen av en ny måltidsorganisation inom nämndens verksamhet bedöms ytterligare kunna stärka arbetet med att minska växthusgasutsläpp när det gäller inköp av livsmedel, transporter och matsvinn.

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för en långsiktigt hållbar elförsörjning samt ökad energieffektivisering

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Hur har det gått?

Förskolenämndens främsta bidrag till kommunfullmäktigemålet har skett inom ramen för det systematiska arbetet med att stärka förutsättningarna för den pedagogiska verksamheten tillsammans med barnen. Detta i enlighet med förskolans läroplan. I förskolan finns möjlighet att tidigt i barns liv utveckla förståelsen kring energianvändning, vilket kan bidra till långsiktiga effekter och är en central del i nämndens arbete med beteendeförändringar. Detta är även ett centralt bidrag i stadens nettonollarbete.

Det bedrivs löpande arbete för att ersätta energikrävande system och produkter med energieffektiva alternativ, samt för att öka medvetenheten om energibesparande insatser och felanmälningar i både förskolor och administrativa lokaler.

Förskolenämnden har begränsad rådighet över långsiktigt hållbar elförsörjning. De lokaler som ägs av Malmö stad förvaltas av servicenämnden och övriga lokaler ägs och förvaltas av externa hyresvärdar. Under året har samverkan inletts med stadsfastigheter inom servicenämnden när det gäller energieffektivisering. Samverkan sker i projektform.

Varför blev det så?

Cirka 75 procent av de lokaler som förskolenämnden nyttjar ägs av Malmö stad och förvaltas av servicenämnden. Det gemensamma arbetet med servicenämndens verksamhet är därmed avgörande för bidraget till målet och för uppföljningen.

Hur påverkar det arbetet med bidragen?

Förskolenämndens bidrag är till stora delar beroende av ett gemensamt arbete med servicenämnden.

Bedömning av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Delvis uppnått

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 har delvis uppnått. Bedömningen baseras på att förskolenämnden bidrar genom sitt grunduppdrag och genom löpande arbete inom sitt

ansvarsområde med att ersätta energikrävande system och produkter samt att öka medvetenheten om energibesparande insatser och felanmälningar i både förskolor och administrativa lokaler. Samtidigt görs bedömningen att samverkan med andra nämnder behöver fördjupas.

Bedömning av förväntad förflyttning för mandatperioden

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet förväntas delvis leda till önskad förflyttning i riktning mot kommunfullmäktigemålet för mandatperioden. Bedömningen baseras på det långsiktiga arbetet tillsammans med barnen på förskolorna vilket kan bidra till långsiktiga effekter när det gäller hållbar livsstil. Samtidigt är förskolenämnden i hög grad beroende av fördjupad samverkan med servicenämnden när det gäller lokaler och arbetet med el- och energieffektivisering.

Målområde - En mer jämlik stad

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för att staden ska bli fri från segregation

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Hur har det gått?

Förskolenämndens främsta bidrag i arbetet med att minska segregationen i Malmö sker genom arbetet för att ge barn goda uppväxtvillkor. I detta ingår att ge alla barn tillgång till en likvärdig förskola med god kvalitet, att bedriva ett aktivt uppsökande arbete samt aktivt medverka till tidiga gemensamma insatser. Bidraget sker bland annat genom stärkta förutsättningar för förskolans språkutvecklande arbete och värdegrundsarbete där mänskliga rättigheter är en naturlig del.

Uppföljningen av detta bidrag bygger därmed främst på uppföljningen under målområdet En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga. Där framgår bland annat att andelen barn i åldern 3-5 år i förskola under året uppgick till 96 procent, vilket är en ökning jämfört med tidigare år. En stor del av barnen i Malmö deltar därmed i förskola vilket i sig är en viktig skyddsfaktor i barns liv. Strukturerna för arbetet med särskilda platserbjudanden inom ramen för förskola för fler barn är nu en etablerad del av det ordinarie arbetet och det breda dialogbaserade uppsökande arbetet har stärkts under året.

Under året har ett kontinuerligt utvecklingsarbete skett på kommunens öppna förskolor och familjecentraler för att främja integration och god hälsa hos barnfamiljer. I samverkan med arbetsmarknads- och socialnämnden och Region Skåne erbjuds främjande och förebyggande insatser som kan vara särskilt gynnsamma för nyanlända familjer med små barn. Arbetet för att implementera "Trygga barnet" på förskolorna har följt planeringen.

Samtidigt visar uppföljningar att det finns barn som lever i bostadsområden med högre grad av socioekonomisk sårbarhet som inte är inskrivna i

förskola, barn som särskilt skulle gynnas av att ta del av utbildningen. Vidare konstaterar "Lägesbedömning 2024" fortsatta utmaningar i förskolornas möjligheter att kompensera för behov och förutsättningar hos framför allt barn som lever i socioekonomiskt sårbara sammanhang. Bland annat lyfts barns behov av att stärka sina språk fram som ett särskilt utvecklingsområde. Trots många förskolors fokus på språkutvecklande arbete för att kompensera och stödja barnens språkliga utveckling finns det barn som inte får tillräckligt stöd. Detta påverkar bland annat barnens identitet och utvecklingen av det sociala samspelet, samt möjligheten till delaktighet och inflytande. Detta kan få konsekvenser för barnens framtida skolgång och hälsa. En annan central aspekt i uppföljningen handlar om vikten av barns närvaro i förskolan där en bristande kontinuitet riskerar att begränsa barnens utveckling och lärande.

Varför blev det så?

Förskolenämnden har fortsatt utveckla arbetet med förskola för fler barn utifrån kraven i skollagen om särskilda platserbjudanden i avgiftsfri allmän förskola till nyanlända barn. Interna processer och rutiner för placering av nyanlända barn samt stödet till förskolorna i deras uppdrag att nå fram till och kontakta de familjer som får platserbjudande har vidareutvecklats under året.

Även det breda uppsökande arbete har stått i fokus för att bättre nå ut till utrikesfödda och nyanlända barn, samt barn från socioekonomiskt sårbara familjer i områden där inskrivningsgraden är förhållandevis lägre. Under året har förskolelotsarna erbjudits utbildning för att stärkas i sitt dialogbaserade arbete. Arbetsmarknads- och socialnämndens dialogsociologer har bidragit med kunskap om bemötandet av misstro till socialtjänsten och förskolan. Även kunskapshöjande insatser kring förskolans uppdrag och värdegrund samt föräldrasamverkan har genomförts och särskilt fokus har riktats kring vikten av barns språkutveckling.

Förskolenämndens verksamhet genomför regelbundet informationstillfällen på öppen förskola på samtliga familjecentraler för att informera vårdnadshavare om förskola och hur man ansöker om förskoleplats. Nytt för 2024 har varit att informationsträffar även hållits på ett urval av BVC (som inte är anslutna till familjecentraler) i områden med lägre inskrivningsgrad.

Flertalet av förskolenämndens öppna förskolor har erbjudit språkgrupper i svenska i syfte att stärka utrikesfödda familjers egenmakt, hälsa och delaktighet i samhället. Språkträningen ger även vårdnadshavare förutsättningar att stödja sina barn i deras språkutveckling och fortsatta skolgång. Detta arbete har skett i samarbete med gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (sfi) och studieförbund.

Förskolenämnden och arbetsmarknads- och socialnämnden har medverkat i SKR:s och regeringens satsning för att korta vägen till arbete för fler utrikesfödda kvinnor med små barn. Öppna förskolan har varit en arena där arbetsmarknadssekreterare erbjuder kvinnor stöd och vägledning kopplat

till studier och arbete.

Som redovisats under målområdet En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga kvarstår utmaningar i förskolornas möjligheter att kompensera för behov och förutsättningar hos framförallt barn som lever i socioekonomiskt sårbara sammanhang. Enligt "Lägesbedömning 2024" får en låg förskollärartäthet på förskolor i socioekonomiskt sårbara områden särskilt allvarliga konsekvenser för barnens möjligheter att ta del av en likvärdig utbildning.

Hur påverkar det arbetet med bidragen?

Nämndens bidrag till detta kommunfullmäktigemål är beroende av en positiv förflyttning inom målområdet En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga. Arbetet med att stärka förutsättningarna för förskolorna att ta sig an läroplansuppdraget har fortsatt hög prioritet. Nämnden som huvudman för utbildningen kommer att ha särskilt fokus på att stödja förskolor i utvecklingsarbetet med värdegrund och språkutveckling. Vidare bedöms det breda uppsökande arbetet tillsammans med särskilda platserbudanden, samt tidiga gemensamma insatser som fortsatt angelägna delar av nämndens bidrag.

Bedömning av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Delvis uppnåtts

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 har delvis uppnåtts.

Bedömningen baseras på uppföljningen av bidraget till målen under målområde En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga. Där framgår att en stor del av barnen i Malmö deltar i förskola vilket i sig är en viktig skyddsfaktor i barns liv. Det breda uppsökande arbetet för att nå ut till vårdnadshavare vars barn inte tar del av förskola har följt nämndens planering under året. Strukturer och samverkan för arbetet med tidiga gemensamma insatser bedöms ha stärkts.

Samtidigt visar uppföljningar att barn som lever i segregerade områden med socioekonomisk sårbarhet fortfarande har en lägre inskrivningsgrad i förskola, barn som särskilt skulle gynnas av att ta del av utbildningen. Vidare framgår, av uppföljningen av det systematiska kvalitetsarbetet, fortsatta utmaningar i förskolornas möjligheter att kompensera för behov och förutsättningar hos framför allt barn som lever i socioekonomiskt sårbara sammanhang.

Bedömning av förväntad förflyttning för mandatperioden

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet förväntas delvis leda till önskad förflyttning.

Bedömningen baseras på att det sker ett systematiskt kvalitetsarbete på enhets- och huvudmannanivå som syftar till att kontinuerligt utveckla kvaliteten och stärka förutsättningarna för likvärdighet i Malmö stads

förskolor. Bedömningen är också att det uppsökande arbetet och att förskolenämndens medverkan i tidiga gemensamma insatser bidrar till kommunfullmäktigemålet. Samtidigt ställer stadens socioekonomiska förhållanden och de stora skillnaderna i barns uppväxtvillkor fortsatt omfattande krav på det kompensatoriska arbetet och på nära samverkan med andra instanser och myndigheter när det gäller det sociala skyddsnetet kring enskilda barn och deras familjer.

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för stärkt delaktighet och ökad social sammanhållning genom lokal utveckling samt goda och tillgängliga livsmiljöer i hela staden

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Hur har det gått?

Förskolenämndens främsta bidrag till att stärka delaktigheten och öka den sociala sammanhållningen är genom arbetet för att ge barn goda uppväxtvillkor. I detta ingår att ge alla barn tillgång till en likvärdig förskola med god kvalitet, att bedriva ett aktivt uppsökande arbete samt aktivt medverka till tidiga gemensamma insatser. Förskolan som skolform och samhällsfunktion har stor potential att stärka de yngsta barnens uppväxtvillkor och därmed verka socialt utjämnande.

Uppföljningen av detta bidrag bygger främst på uppföljningen under målområdet "En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga". Här framgår bland annat att andelen barn i åldern 3-5 år i förskola under året uppgick till 96 procent, vilket är en ökning jämfört med tidigare år. En stor del av barnen i Malmö deltar därmed i förskola vilket i sig är en viktig skyddsfaktor i barns liv. Strukturerna för arbetet med särskilda platserbjudanden inom ramen för förskola för fler barn är nu en etablerad del av det ordinarie arbetet. Även det breda uppsökande arbetet som är präglad av den lokala kontexten och beroende av en god samverkan med lokala aktörer i områdena har stärkts. Arbetet för att implementera "Trygga barnet" har följt planeringen.

Samtidigt visar uppföljningen av det systematiska kvalitetsarbetet på fortsatta utmaningar i förskolornas möjligheter att kompensera för behov och förutsättningar hos framför allt barn som lever i socioekonomiskt sårbara sammanhang. "Lägesbedömning 2024" betonar vikten av att bygga goda relationer med vårdnadshavare för att skapa förståelse för och tillit till förskolans uppdrag. Detta stärker barns förutsättningar att utvecklas och lära. När förskolan bygger goda relationer med vårdnadshavare kan detta även bidra till att öka tilliten till samhället samt stärka upplevelsen av delaktighet och social sammanhållning.

Under året har det skett en utveckling av förskolenämndens lokalbestånd genom nya ändamålsenliga lokaler och avvecklingar av icke ändamålsenliga lokaler med brister. Detta arbete är en del av att stärka det

kompensatoriska uppdraget i den lokala kontexten.

Varför blev det så?

Nämndens breda uppsökande arbete har fortsatt i samverkan med de lokala aktörer som är verksamma i bostadsområdena för att nå ut till familjer vars barn inte är inskrivna i förskolan. Förskolelotsarna har varit verksamma i områden där platserbjudanden skickats ut för att kunna möta frågor från boende i området.

Arbetet med att implementera samverkansmodellen "Trygga barnet" har fortsatt. I grunden handlar detta om alla barns rätt till trygga och goda uppväxtvillkor som i allt väsentligt sker i en lokal kontext där förskolan tillsammans med socialtjänst och hälso- och sjukvård arbetar för att identifiera behov och att ge barn och deras vårdnadshavare samordnad hjälp och stöd i ett tidigt skede. De socionomer som rekryterades under året i samarbete med arbetsmarknads- och socialnämnden har förskolan som bas och utgör på så sätt ett tidigt och tillgängligt stöd. Familjecentralerna har fortsatt varit viktiga för barns och vårdnadshavares tillgång till förebyggande och hälsofrämjande verksamhet.

I samarbete med Oslo Metropolitan University (OsloMet) och Malmö universitet har nämndens verksamhet deltagit i kunskaps- och erfarenhetsutbyte kring social förändring och lokalt förankrad forskning om förskolans möjligheter att stärka uppväxtvillkoren för barn och familjer.

Förskolans lokaler, utemiljöer och geografiska placering har betydelse för utbildningens kvalitet i förskolan. Det är av central betydelse att ute- och innemiljöerna ger goda och tillgängliga livsmiljöer för alla barn i staden. Lokalförsörjningsarbetet har följt planeringen, vilket beskrivs närmare i avsnittet Utveckling av verksamheten.

Hur påverkar det arbetet med bidragen?

Nämndens bidrag till detta kommunfullmäktigemål är beroende av en positiv förflyttning inom målområdet "En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga". Arbetet för att stärka förutsättningarna för förskolorna att ta sig an läroplansuppdraget har fortsatt hög prioritet. Detsamma gäller det breda uppsökande arbetet och arbetet med särskilda platserbjudanden.

Alla de aktörer som möter barnen i olika sammanhang är viktiga och kan tillsammans göra skillnad i det kompensatoriska arbetet. Det pågående stadsövergripande arbetet för lokal utveckling med en gemensam samverkansmodell kan både tydliggöra förväntningarna på stadens nämnder och vara ett fundament i ett fortsatt stadsgemensamt samarbete på lokal nivå.

Bedömning av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Delvis uppnått

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 har delvis uppnått.

Bedömningen baseras på uppföljningen av bidraget till målen under målområdet "En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga". Där framgår bland annat att en stor del av barnen i Malmö deltar i förskola vilket i sig är en viktig skyddsfaktor i barns liv. Det uppsökande arbetet för att nå ut till vårdnadshavare vars barn inte tar del av förskola har följt nämndens planering under året. Strukturer och samverkan för detta arbete bedöms ha stärkts. Ändamålsenliga lokaler som en strukturell förutsättning i det kompensatoriska arbetet har varit en viktig utgångspunkt i årets arbete.

Samtidigt visar uppföljningar att det finns barn som lever i socioekonomisk sårbarhet som inte är inskrivna i förskola och som särskilt skulle gynnas av att ta del av utbildningen. Nämnden ser fortsatta utmaningar för förskolorna i det kompensatoriska arbetet och därmed i förutsättningarna för en likvärdig förskola. Nämnden ser även fortsättningsvis ett behov av att ersätta tillfälliga, bristfälliga och ej fullt ändamålsenliga lokaler i det befintliga beståndet.

Bedömning av förväntad förflyttning för mandatperioden

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet förväntas delvis leda till önskad förflyttning.

Bedömningen baseras på nämndens kontinuerliga arbete med att utveckla det uppsökande arbetet i bostadsområdena, vilket på sikt kan bidra till att stärka delaktigheten och den sociala sammanhållningen. De nu etablerade strukturerna för särskilda platserbjudanden bedöms bidra till detta. Genom att delta i en förskola med god kvalitet stärks barns möjligheter till delaktighet och inflytande. Bedömningen baseras också på att det sker ett systematiskt kvalitetsarbete på enhets- och huvudmannanivå som syftar till att kontinuerligt utveckla kvaliteten och stärka förutsättningarna för likvärdighet i Malmö stads förskolor. Samtidigt ställer stadens socioekonomiska förhållanden och de stora skillnaderna i barns uppväxtvillkor fortsatt omfattande krav på det kompensatoriska arbetet och på nära samverkan med andra instanser och myndigheter när det gäller det sociala skyddsnätet kring enskilda barn och deras familjer.

Förskolan är en viktig del av samhället och effekterna av förskolenämndens insatser behöver ses i ett brett perspektiv och på lång sikt. Genom att förskolenämnden bidrar i arbetet med att ta fram en ny stadsövergripande modell för lokal utveckling synliggörs förskolans betydelse som samhällsaktör ytterligare. Detta bidrar till att stärka skyddsfaktorerna runt barnen.

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för att stärka det förebyggande arbetet och minska brottsligheten

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Hur har det gått?

Förskolenämndens främsta bidrag till att stärka det förebyggande arbetet och minska brottsligheten är genom arbetet för att ge barn goda uppväxtvillkor. I detta ingår att ge alla barn tillgång till en likvärdig förskola med god kvalitet, att bedriva ett aktivt uppsökande arbete samt aktivt medverka till tidiga gemensamma insatser. Förskolan som skolform och samhällsfunktion har stor potential att stärka de yngsta barnens uppväxtvillkor och är därför grundläggande i stadens förebyggande arbete. Detta kräver förutsättningar för ett kompensatoriskt arbete i förskolan där särskilt stöd tidigt sätts in vid behov, där barns kontinuerliga närvaro främjas och där det sker en god samverkan mellan förskola och hem.

Uppföljningen av detta bidrag bygger främst på uppföljningen under målområdet "En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga". Där framgår bland annat att en stor del av barnen i Malmö, 96 procent, deltog i förskola under året, vilket i sig är en viktig skyddsfaktor i barns liv. Arbetet med särskilda platserbudanden är nu en etablerad del av det ordinarie arbetet och det breda uppsökande arbetet har vidareutvecklats. Det förebyggande arbetssätt som "Trygga barnet" erbjuder bedöms stödja förskolorna i att se tidiga tecken och att erbjuda barn och familjer stöd. Detta kan förebygga framtida behov av orosanmälningar.

Förskolor, familjecentraler och öppna förskolor är arenor för gemensamma insatser som ökar skyddsfaktorerna och minskar riskfaktorerna för de yngsta barnen i Malmö. Det breda förebyggande arbetet som bedrivs här gör det möjligt att identifiera riskfaktorer och vid behov kunna erbjuda tidiga selektiva eller indikerade insatser.

Förskolenämnden kan i samverkan med arbetsmarknads- och socialförvaltningen bidra med riktade förebyggande insatser exempelvis genom att tidigt upptäcka, uppmärksamma och anmäla oro kring barn med risk för en ogynnsam utveckling, vilket kan leda till stödinsatser som är anpassade efter barnets situation. Förskolenämnden har under året också fortsatt och ytterligare stärkt samarbete med arbetsmarknads- och socialförvaltningen, bland annat via dialoger med Resursteam heder.

Samtidigt visar "Lägesbedömning 2024" på fortsatta utmaningar i förskolornas förutsättningar att kompensera för behoven hos framförallt barn som lever i socioekonomiskt sårbara sammanhang.

Varför blev det så?

Som redovisats under målområdet "En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga" kvarstår utmaningar i förskolornas möjligheter att kompensera för behov och förutsättningar hos framför allt barn som lever i socioekonomiskt sårbara sammanhang. Enligt "Lägesbedömning 2024" får en låg förskollärartäthet på förskolor i socioekonomiskt sårbara områden särskilt allvarliga konsekvenser för barnens möjligheter att ta del av en likvärdig utbildning.

Ägar- och ledningsprövning ingår som en viktig del i nämndens kontinuerliga tillsynsarbete avseende fristående förskolor och enskilda pedagogiska verksamheter. Tydliga rutiner för utbetalning av bidrag till

fristående verksamhet ska göra det lätt att göra rätt för fristående aktörer och lägger grunden för en säker ekonomisk hantering.

Årets arbete med intern kontroll har bland annat haft fokus på otillåten påverkan. Nämnden genomför löpande arbete för att säkerställa upphandling enligt gällande rutiner och för att bidra till avtalstrohet.

Hur påverkar det arbetet med bidragen?

Nämndens bidrag till detta kommunfullmäktigemål är beroende av en positiv förflyttning inom målområdet "En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga". Arbetet för att stärka förutsättningarna för förskolorna att ta sig an läroplansuppdraget har fortsatt hög prioritet. Detsamma gäller det breda uppsökande arbetet och samverkan kring tidiga och gemensamma insatser.

Bedömning av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Delvis uppnått

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 delvis har uppnått.

Bedömningen baseras på uppföljningen av bidraget till målen under målområdet "En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga". Där framgår bland annat att en stor del av barnen i Malmö, 96 procent, deltar i förskola vilket i sig är en viktig skyddsfaktor i barns liv. Förskolan har genom det nationella uppdraget en stor potential att fungera som en skyddsfaktor i barnens liv och bidra till goda uppväxtvillkor för barnen i Malmö. Inom ramen för detta har utvecklingsarbete genomförts inom flera områden. Samtidigt visar uppföljningar i det systematiska kvalitetsarbetet på fortsatta utmaningar när det gäller likvärdigheten och kvaliteten i utbildningen och förskolornas möjligheter att ge alla barn den stimulans, den ledning och det stöd som de har rätt till enligt skollagen och förskolans läroplan.

Bedömning av förväntad förflyttning för mandatperioden

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet förväntas leda till förflyttning i riktning mot kommunfullmäktigemålet för mandatperioden.

Bedömningen baseras på att det sker ett systematiskt kvalitetsarbete på enhets- och huvudmannanivå som syftar till att kontinuerligt utveckla kvaliteten och stärka förutsättningarna för likvärdighet i Malmö stads förskolor. Bedömningen är också att det uppsökande arbetet samt arbetet i samverkan för tidiga gemensamma insatser kommer att bidra till kommunfullmäktigemålet. Samtidigt ställer stadens socioekonomiska förhållanden och de stora skillnaderna i barns uppväxtvillkor fortsatt omfattande krav på det kompensatoriska arbetet och på nära samverkan med andra instanser och myndigheter när det gäller det sociala skyddsnätet kring enskilda barn och deras familjer.

Målområde - En god organisation

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad är en attraktiv och inkluderande arbetsgivare genom att säkerställa en god arbetsmiljö och trygga anställningar

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Hur har det gått?

Förskolenämndens arbete har främst utgått från planeringen och uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM). Det systematiska arbetet i samverkan med de fackliga organisationerna och de partsgemensamma insatserna bedöms ha stärkt det arbete som sker på arbetsplatserna.

Korttidssjukfrånvaron har minskat jämfört med 2023, från 3,5 till 3,3 procent, och närmar sig nivåerna under åren innan pandemin. Nämnden har satt önskat utfall till högst 3 procent. Utvecklingen av långtidssjukfrånvaron visar på en ökning, från 4,4 till 5,0 procent. Nämndens önskade utfall är att långtidssjukfrånvaron ska minska.

Andelen timavlönade medarbetare har ökat jämfört med 2023, från 1,6 procent till 1,8 procent. Nämnden har satt önskat utfall till högst 1,5 procent.

Nämndens årliga kvalitativa uppföljning och analys av arbetsmiljön i samverkan med de fackliga organisationerna tillika skyddskommitté baseras både på nyckeltal och på det systematiska kvalitetsarbetet genom lägesbedömningen. Särskilda fokusområden är resultat av medarbetarenkät vad gäller HME (hållbart medarbetarindex), personalomsättning, förhållandet mellan förebyggande och efterhjälpande företagshälsovård samt kort- och långtidssjukfrånvaro. År 2024 uppgick HME till 80 procent (2023: 78 procent). Personalomsättningen uppgick till 6,9 procent (2023: 8 procent). Andelen främjande och förebyggande företagshälsovård minskade och uppgick till 47 procent (2023: 55 procent) av den totala kostnaden för företagshälsovård. Andelen efterhjälpande företagshälsovård ökade till 53 procent 2024 (2023: 46 procent). Vidare ingår korttids- och långtidssjukfrånvaron vilka redovisats ovan. Inriktningen är att göra en positiv förflyttning när det gäller arbetsmiljön som helhet. Den partsgemensamma bedömningen för 2024 är att arbetet delvis följt denna inriktning.

Varför blev det så?

Handlingsplanen för arbetsmiljöarbetet har varit vägledande för arbete med att stärka förutsättningarna för chefers och medarbetares arbetsmiljö. I årets kvalitetsdialoger inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet framkommer att det hälsofrämjande arbete som nämnden utvecklat de senaste åren haft gynnsam inverkan på arbetsmiljöarbetet på flera arbetsplatser. Genom att fokusera på friskfaktorer, arbetsglädje och positiv psykologi kan det som redan fungerar bra på förskolorna stärkas. Ett

koncept för kontinuerlig utbildning och kompetensutveckling på arbetsmiljöområdet för chefer och skyddsombud är under utveckling, vilket ytterligare kan stödja utvecklingen.

Ett dialog- och utbildningsmaterial till arbetsplatserna om medarbetarnas möjligheter till återhämtning har utarbetats under året. Arbetet kopplar till barnens möjligheter till återhämtning, vilket tydligt knyter an till den senaste kunskapen i Lägesbedömning 2024.

För att utveckla stödet i det förebyggande arbetet mot hot och våld togs en förvaltningsövergripande rutin fram under året som ska ligga till grund för arbetsplatsspecifika rutiner.

Årets arbete har byggt på ett nära partsgemensamt samarbete inom förvaltningsrådet tillika skyddskommitté och arbetsmiljögruppen samt en tidig involvering av skyddsombud på arbetsplatserna. Även det förebyggande och efterhjälpande arbetet tillsammans med företagshälsovården har haft en central roll i arbetsmiljöarbetet.

Sammantaget bedöms ovanstående insatser och utvecklingsarbete ha bidragit till att minska korttidssjukfrånvaron. Å andra sidan pekar uppföljningen på att insatser för att minska långtidssjukfrånvaron samt andel timavlönade medarbetare inte varit tillräckliga. Liksom i övriga landet och i Malmö stad ökar långtidssjukfrånvaron generellt sett och utredningar kring orsakerna pågår. Långtidssjukfrånvaron omfattar ofta mer komplexa sjukdomsbilder där sjukvårdens tillgänglighet och ett nära samarbete med företagshälsovården är viktigt. Stadens byte av leverantör av företagshälsovård under året bedöms tillfälligt ha påverkat samarbetet.

Ökningen av andelen timavlönade medarbetare återfinns framförallt inom yrkesgruppen barnskötare. En minskning av antalet visstidsanställda under året kan vara en förklaring till utvecklingen när det gäller andelen timavlönade. Under 2024 har nämndens verksamhet arbetat aktivt med att anpassa organisationen utifrån prognosen om minskat barnantal, vilket kan ha påverkat besluten kring visstidsanställda och timavlönade. En fördjupad analys har påbörjats kring orsakerna. Det kontinuerliga arbetet med strategisk bemanningsplanering kan bidra till att minska andel timavlönade och därmed stärka kontinuiteten och kvaliteten både för barnen och medarbetarna i kommunens förskolor.

Det partsgemensamma arbetet inom kollektivavtalet HÖK 2024 har bland annat omfattat arbete kring förskollärares uppgifter utöver kärnuppdraget och tid för verksamhetsutveckling. Arbetet på övergripande nivå kring förskollärarnas profession och arbetsförhållanden fokuserade under våren på uppdraget från förskolenämnden att utvärdera förskollärares arbetstid, planeringstid och arbetsförhållanden. Vidare har översynen av förutsättningarna för rektor och de nära ledningsfunktionerna bidragit med viktig kunskap. Det kommungemensamma utvecklingsprogrammet för ledare, UL, har genomförts som planerat i syfte att stärka ledarskapet och därmed arbetsmiljön och kvaliteten på förskolorna. Det pågående införandet av en ny måltidsorganisation väntas innebära att

förutsättningarna för rektorer och nära ledning att fokusera på det pedagogiska arbetet kan stärkas.

Deltagandet i det kommungemensamma ESF-projektet "Kompetensförsörjning genom att spegla Malmö" har bland annat innefattat mentorsprogram mellan chefer och medarbetare, samt en översyn av arbetet med aktiva åtgärder. Detta för att utveckla nya arbetssätt kring inkludering och för att motverka diskriminering. Arbetet hänger nära samman med nämndens systematiska arbetsmiljöarbete och då särskilt aktiva åtgärder mot diskriminering.

Hur påverkar det arbetet med bidragen?

Det långsiktiga förebyggande och hälsofrämjande arbetet kring både medarbetare och chefer är strategiskt viktigt för den fortsatta utvecklingen. Ledarskapet är en viktig framgångsfaktor där den senaste medarbetarenkäten visar en positiv utveckling. Detta kan bidra till fortsatt minskning av korttidssjukfrånvaron och en god arbetsmiljö.

Ökningen av långtidssjukfrånvaron och av andelen timavlönade medarbetare kräver fördjupade analyser av orsakerna. Det stöd till rektorer och chefer i form av rehabiliteringskonsultationer som redan är en del av det löpande arbetet, bedöms som betydelsefullt i det fortsatta arbetet med att minska långtidssjukfrånvaron.

Bedömning av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Delvis uppnått

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 har delvis uppnått. Bedömningen baseras på att nämndens arbete tagit steg i kommunfullmäktigemålets riktning. Korttidssjukfrånvaron har fortsatt att minska liksom personalomsättningen. I medarbetarenkätens resultat har HME (hållbart medarbetarindex) förbättrats jämfört med 2023. Samtidigt visar den partsgemensamma bedömningen att det förebyggande arbetet för att förbättra arbetsmiljön även fortsatt behöver stärkas så att sjukfrånvaron kan minska ytterligare. Utöver detta har andelen timavlönade ökat, vilket påverkar möjligheterna till en trygg anställning.

Bedömning av förväntad förflyttning för mandatperioden

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet förväntas delvis leda till önskad förflyttning i riktning mot kommunfullmäktigemålet. Bedömningen baseras på förskolenämndens systematiska arbetsmiljöarbete, vilket lägger grunden för långsiktiga effekter. Den partsgemensamma bedömningen pekar trots detta på behovet av ett mer långsiktigt förbyggande arbete när det gäller sjuktalen, vilket påverkar nämndens bedömning för mandatperioden.

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för en god kompetensförsörjning, bland annat genom ökat samarbete mellan kommunens nämnder

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Hur har det gått?

Förskolenämndens främsta bidrag har bestått i utvecklingsarbete och insatser på en rad olika områden där nämndens kompetensförsörjningsplan är utgångspunkten. Vikten av rätt kompetens och vad konsekvenserna blir för arbetet närmast barnen när sådan saknas har särskilt betonats i de senaste årens kvalitetsuppföljningar. Kompetensen hos den pedagogiska personal som möter barnen och hos den lokala ledningen är ett fundament som möjliggör alla andra utvecklingsprocesser inom nämndens verksamhet.

Uppföljningen kopplat till målområdet "En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga" betonar den pedagogiska personalens utbildningsnivå och förskolornas tillgång till rätt kompetens i förhållande till behoven i barngrupperna som avgörande.

Nämndens indikator Andelen förskollärare per förskola varierade mellan 22 och 65 procent år 2024 (2023: 8-69 procent). Önskat utfall är att alla förskolor ska ha minst 30 procent förskollärare. Sammanlagt 40 av totalt 189 förskolor hade en lägre andel än 30 procent (2023: 72 av 193).

Andelen formellt utbildade barnskötare per förskola varierade mellan 30 och 100 procent under 2024 (2023: 25-100 procent). Önskat utfall är att alla barnskötare ska ha formell utbildning. Sammanlagt 144 av totalt 189 förskolor hade en lägre andel än 100 procent (2023: 173 av 193).

Andelen pedagoger med inriktning förskola varierade mellan 0 och 26 procent (2023: 0-26 procent). Önskat utfall är att alla förskolor ska ha minst 10 procent pedagoger med inriktning förskola. Sammanlagt 134 av 189 förskolor hade en lägre andel än 10 procent (2023: 134 av 193).

Till detta kommer en indikator om andelen pedagogisk personal med god, hög och mycket hög kompetens. Eftersom GAP-analys görs vartannat år innebär detta att indikatorn följs upp i årsanalys för 2025.

Varför blev det så?

Det samlade genomsnittet för andelen förskollärare i de kommunala förskolorna ökade från 33 till 36 procent jämfört med föregående år. Antalet sökande till förskollärartjänster har generellt sett ökat vilket delvis kan bero på det minskande antalet barn i förskoleåldern i Malmö och kranskommunerna. Jämfört med 2023 har det faktiska antalet förskollärare ökat i förhållande till övriga yrkesgrupper närmast barnen, vilket går i linje med nämndens inriktning. Samtidigt har förskolorna fortsatt varierade förutsättningar när det gäller andelen förskollärare och andelen formellt utbildade barnskötare, vilket påverkar arbetet med att omsätta läroplansuppdraget i mötet med barnen.

Flera insatser har genomförts för att attrahera, rekrytera och behålla medarbetare samt för att höja kompetensen närmast barnen. Med fokus på grundförutsättningar för likvärdighet har bland annat kompetensteam med erfarna förskollärare och specialpedagoger fortsatt riktats till prioriterade förskolor. Samarbetet med universitet och gymnasie- och vuxenutbildning är betydelsefullt och förskolenämnden har under året haft ett särskilt fokus på utveckling av en samverkansmodell tillsammans med Malmö universitet. Förberedelserna inför det nationella professionsprogrammets införande har intensifierats, vilket både skapar möjligheter och ställer krav på samverkan med lärosätena. Det strategiska lönebildningsarbetet kring de pedagogiska yrkesgrupperna har fortsatt, ett långsiktigt arbete som bland annat resulterat i konkurrenskraftiga lönenivåer för förskollärarna inom Malmö stad.

Flexibla varianter av vidareutbildning till förskollärare ingår i det kontinuerliga samarbetet med Malmö universitet. Vidare har samarbetet för att förbättra mottagandet av förskollärarstudenter utmynnat i ett förändrat arbetssätt riktat till dem som är nya inom utbildningen.

Det partsgemensamma arbetet inom kollektivavtalet HÖK 2024 har bland annat omfattat arbete kring förskollärares uppgifter utöver kärnuppdraget och tid för verksamhetsutveckling och knyts även nära samman med förberedelserna för professionsprogrammet. Utvecklingsarbetet kring förskollärarnas profession och arbetsförhållanden har under året främst inriktats på uppdraget från förskolenämnden att utvärdera förskollärares arbetstid, planeringstid och arbetsförhållanden.

Det samlade genomsnittet för andelen barnskötare med formell kompetens i de kommunala förskolorna har ökat från 75 procent till 80 procent jämfört med år 2023. Ett partsgemensamt arbete har riktats mot att tydliggöra barnskötarens formella kompetens. Inom ramen för detta slutfördes arbetet med ett förslag att införa en ny titel för barnskötare som saknar formell kompetens i slutet av året. Dialogen med gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen kring innehållet i barnskötarutbildningen har fortsatt och detta sker parallellt med Skolverkets översyn av barnskötarutbildningens ändamålsenlighet. För att stärka kvaliteten i handledningen av gymnasieelever från barnskötarutbildningen har fördelningen av eleverna i verksamheten setts över. Under sommaren praktiserade 350 ungdomar i Malmös förskolor inom Ung i sommar.

Fördjupade analyser har varit en viktig del av årets arbete med att rikta resurser för att stärka likvärdigheten. Kopplat till detta har utbildningsinsatser och workshops genomförts i syfte att stödja rektorer och deras ledningsgrupper i det systematiska kvalitetsarbetet. Vidare har arbetet fortsatt med att undersöka hur riktade insatser till rektorer och nära ledningsfunktioner kan stärka det kompensatoriska arbetet.

Samarbetet med arbetsmarknads- och socialnämnden kring kompletterande kompetenser genom socionomer i förskolan är en del av det riktade arbetet och ett exempel på samverkan med andra nämnder. Socionomerna har sin anställning i arbetsmarknads- och socialförvaltningen

men tjänstgör i förskolan.

Språkfrämjande kompetensutveckling för medarbetare på kommunens förskolor har varit en viktig insats under året. Detta har skett i samarbete med Skolverket och utbildningsanordnare. Förskolornas tillgång till utbildningsvikarier har möjliggjorts genom att en del av statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder har använts till att stärka upp bemanningsenheten. Denna kompetensutveckling är en del i arbetet med språkutvecklande arbetsplatser.

Introduktionen för nya medarbetare har kompletterats med ett särskilt avsnitt gällande arbetet mot begränsande normer, däribland hedersrelaterat våld och förtryck, samt ett avsnitt kring sekretess inom förskolan.

Inom ramen för ledarutveckling erbjöds under året nyanställda sektionschefer, biträdande rektorer och förste förskollärare att delta i programmet Nya ledare tillsammans med Hälsa, vård och omsorgsnämndens verksamhet. Vidare erbjöds ledarutvecklingsgrupper som vänder sig till chefer som söker fördjupning i ledarrollen. Deltagandet i stadens ledarutvecklingsprogram "Utvecklande ledarskap" (UL) fortsatte under året liksom i det tidigare nämnda ESF-projektet. Chefs- och ledarskap kopplat till inkludering och motverkandet av diskriminering ingår i projektet. Den tidigare nämnda översynen av förutsättningar för rektor och nära ledning är ytterligare exempel på arbete som kan stärka ledarutvecklingen.

Gapanalysen som strategiskt verktyg i rektors och ledningens arbete med läroplansuppdraget och för att säkerställa rätt kompetens på förskolorna har varit en viktig del i utvecklingsarbetet. Det handlar om att ytterligare knyta samman det strategiska kompetensförsörjningsarbetet med det systematiska kvalitetsarbetet exempelvis genom att lyfta fram den kunskap som gapanalysen ger i kvalitetsdialogerna med rektorerna.

Hur påverkar det arbetet med bidragen?

Utvecklingsarbetet har varit mångfacetterat och handlat om insatser såväl på huvudmannanivå som på enhetsnivå. För att ytterligare främja en positiv förflyttning är bedömningen att det krävs en tydligare samordning av kompetensförsörjningsarbetet. Med utgångspunkt i årets arbete inrättas en kompetensförsörjningsenhet där resurser och processer samlas.

Under året har uppföljningen av kompetensteam och arbetet med andra riktade insatser till förskolor tillfört kunskap hos huvudmannen som blir viktig i det fortsatta arbetet med att rikta stöd utifrån barnens behov.

Det kommande professionsprogrammet innebär en nationell struktur för kompetensutveckling och ett nationellt meriteringssystem. Det väntas stärka förutsättningarna för professionens karriär i barngrupp och skapar därmed möjligheter i nämndens kvalitetsarbete. Samtidigt ställer professionsprogrammet krav på struktur och samordning inom organisationen, samt på fördjupad samverkan med universitet.

Bedömning av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

Delvis uppnått

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 har delvis uppnått. Bedömningen baseras på att nämndens arbete tagit steg i kommunfullmäktigemålets riktning. Andelen förskollärare på förskolorna har totalt sett ökat liksom antalet förskolor som har 30 procent förskollärare eller fler. Även andelen barnskötare med formell utbildning visar på en positiv utveckling. Dessutom har samverkan med andra nämnder resulterat i att kompletterande kompetenser nu kan knytas till förskolorna. Nämndens arbete för att stärka likvärdigheten i förskolorna har innefattat såväl generella likvärdighetsinsatser som riktade insatser till förskolor utifrån identifierade behov.

På samma gång visar uppföljningen i denna årsanalys på fortsatt stora skillnader mellan de kommunala förskolorna när det gäller formell kompetens hos medarbetarna närmast barnen. En av slutsatserna i "Lägesbedömning 2024" är att det kompensatoriska arbetet begränsas av förskolornas olika förutsättningar. Den pedagogiska personalens utbildningsnivå och kunskaper i svenska språket lyfts fram som särskilt avgörande för kvaliteten i det kompensatoriska arbetet.

Bedömning av förväntad förflyttning för mandatperioden

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet förväntas delvis leda till önskad förflyttning i riktning mot kommunfullmäktigemålet för mandatperioden. Bedömningen baseras på det långsiktiga och systematiska arbete som pågår för att stärka den formella kompetensen och höja kompetensnivån hos medarbetarna närmast barnen. Från och med 2025 samlas resurser och processer i en kompetensförsörjningsenhet, vilket bedöms lägga en god grund för det vidare arbetet.

Bedömningen baseras även på att det trots en positiv förflyttning av den formella kompetensen under 2024 finns fortsatt stora behov av att stärka kompetensen och att minska skillnaderna i detta avseende mellan förskolor. Många av de kompetensmässiga utmaningar som förskolorna ställs inför kräver en tydlig kommungemensam och nationell uppmärksamhet för att ge förskolorna grundläggande förutsättningar att leva upp till skollagens och läroplanens krav. I detta ingår till exempel behovet av ett målinriktat och långsiktigt arbete för att minska konsekvenserna av segregationen i staden.

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad ger en god och likvärdig service

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Hur har det gått?

Förskolenämndens bidrag bygger på fortsatt utvecklingsarbete för att alla barn i Malmö ska få tillgång till utbildning i förskola oberoende av var i

Malmö de bor och oavsett familjens socioekonomiska förhållanden. Vidare ingår arbete med att erbjuda vårdnadshavare och familjer god och likvärdig service i alla kontakter med den kommunala förskoleverksamheten.

Nämndens bidrag under året planeras och följs upp kopplat till olika processer såsom uppsökande arbete, lokalplanering samt digital inkludering och en modern systemmiljö. Den indikator som nämnden fastställt, "Andelen nöjda vårdnadshavare", utgår ifrån den enkät till vårdnadshavarna som genomförs vartannat år. Nästa gång enkäten genomförs är år 2025.

Förskolenämnden har under året fortsatt att utveckla arbetet för fler barn i förskola utifrån kraven i skollagen om särskilda platserbjudanden i avgiftsfri allmän förskola till nyanlända barn.

Varför blev det så?

Interna processer och rutiner för placering av nyanlända barn, samt stödet till förskolorna i deras uppdrag att nå fram till och kontakta de familjer som får platserbjudande har vidareutvecklats. Förskolenämndens uppsökande arbete sker i samverkan med andra nämnder och civilsamhället. Detta stärker möjligheterna att nå ut till utrikesfödda och nyanlända barn samt barn från socioekonomiskt sårbara familjer i områden där inskrivningsgraden är lägre.

Under året har implementeringen av en ny plattform för dokumentation av barns närvaro och daglig kommunikation med vårdnadshavarna avslutats. Det nya digitala stödet innebär möjligheter till uppföljning och planering av det dagliga arbetet på förskolorna. Vidare ger den nya digitala plattformen möjligheter till långsiktig vidareutveckling av kommunikationen med vårdnadshavare.

Arbetet med en modern systemmiljö och övergång till ett nytt barn- och elevregister har stannat upp på grund av överklagad upphandling. Det påverkar nämndens utvecklingsarbete kring vårdnadshavarkommunikation eftersom nuvarande systemmiljö inte erbjuder samma möjligheter till digital identifiering. Det har också försenat utvecklingsarbetet när det gäller IT- och informationssäkerhet. Den delprocess inom modern systemmiljö som avser uppföljning och analys utvecklas internt inom utbildningsförvaltningarna och har fortskridit som planerat. Detta innebär möjligheter till större likvärdighet i erbjudandet av förskoleplats.

Hur påverkar det arbetet med bidragen?

Det strukturerade och långsiktiga arbetet med att utveckla kommunikationen och samverkan med vårdnadshavarna lägger tillsammans med ett aktivt uppsökande arbete en grund i det fortsatta bidraget till kommunfullmäktigemålet. Viktigt framöver blir att minska det digitala utanförskap som drabbar de vårdnadshavare som inte har möjlighet att identifiera sig digitalt.

Bedömning av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Delvis uppnåtts

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 har delvis uppnåtts. Bedömningen baseras på vidareutvecklingen av det uppsökande arbetet och utvecklingen av digitala lösningar för kommunikation med vårdnadshavare. Även om nämnden ser positiv förflyttning på flera områden påverkar förseningarna i arbetet med modern systemmiljö bedömningen av nämndens bidrag.

Bedömning av förväntad förflyttning för mandatperioden

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet förväntas leda till önskad förflyttning mot kommunfullmäktigemålet för mandatperioden. Bedömningen baseras på ett kontinuerligt förbättringsarbete, både när det gäller arbetet för att öka tillgången till förskola för alla barn och i arbetet med att förbättra kommunikationsmöjligheterna mellan förskola och vårdnadshavarna.

Ekonomisk utveckling under året

Budgetavvikelse

Driftbudget

Tkr	Utfall	Prognos DR	Förändring
Nettokostnad	-3 194 569	-3 155 118	-39 451
Kommunbidrag	3 190 398	3 155 118	35 280
Resultat (budgetavvikelse)	-4 171	0	-4 171

Orsaker till årets resultat

Viktiga orsaker till årets resultat	Utfall
Befolkningsansvar	-10 297
Lokaler	-5 659
Kommunala förskolor	3 431
Administration och myndighetsutövning	8 354
Summa budgetavvikelser	-4 171

Förändringar jämfört med delårsrapport

Viktiga förändringar jämfört med delårsrapport	Utfall
Befolkningsansvar	-4 097
Lokaler	-5 659
Kommunala förskolor	5 631
Administration och myndighetsutövning	-46
Summa förändringar	-4 171

Investeringsram

Tkr	Utfall	Budget	Avvikelse
Inventarier i samband med nybyggnation	8 700	10 500	1 800
Förbättringar i inne- och utemiljö på befintliga förskolor	9 100	8 700	-400
Säkerhet	6 400	8 800	2 400
Utbildningsområden	100	2 000	1 900
Summa exkl. finansiell leasing	24 300	30 000	5 700
Finansiell leasing			
Summa inkl. finansiell leasing	24 300	30 000	

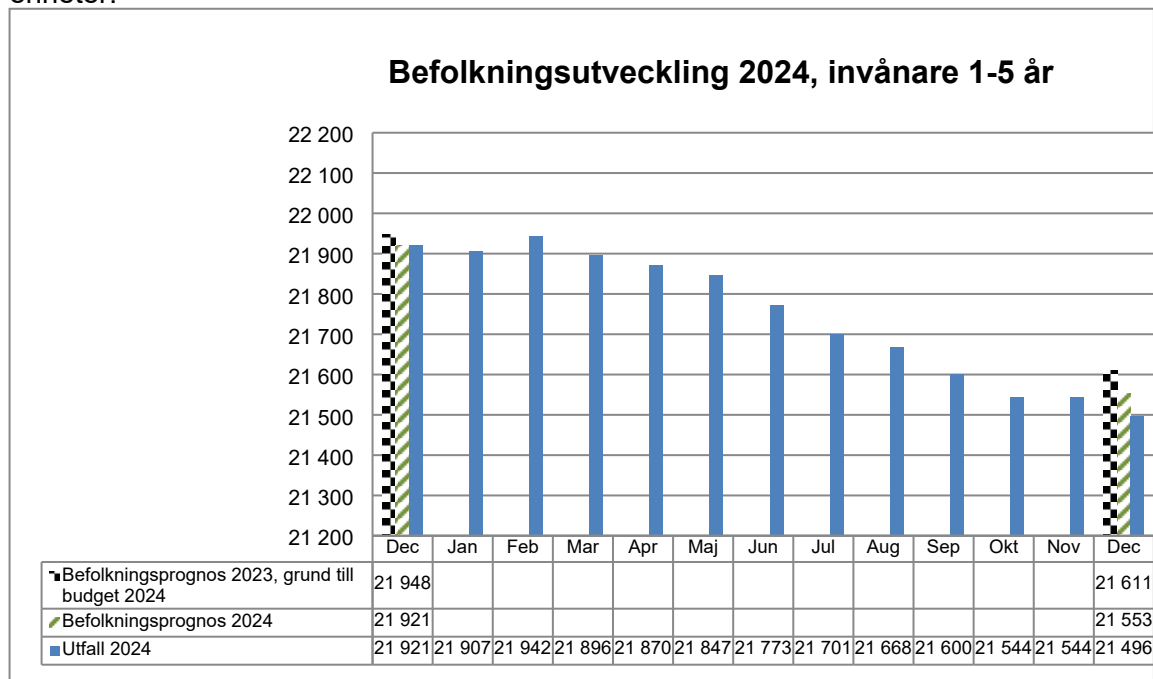
Analys av avvikelse i förhållande till nämndens driftbudget

Förskolenämndens resultat för 2024 visar ett underskott på cirka 4,2 mnkr vilket motsvarar 0,1 procent av nämndens nettokostnad.

Nedan beskrivs utvecklingen av befolkningen i nämndens målgrupp, vilket har stor påverkan på det ekonomiska resultatet. Vidare beskrivs övriga faktorer som ligger till grund för resultat och avvikelse i förhållande till driftsbudgeten.

Befolkningsutveckling

Malmö stads befolkningsprognos och det genomsnittliga antalet barn i åldersgruppen 1-5 år ligger till grund för förskolenämndens budgetering under året. Andelen barn som efterfrågar plats påverkar förskolenämndens behov av platser, vilka tillgodoses av både kommunala och fristående enheter.

Det är den befolkningsprognos som antogs i kommunstyrelsen under 2023 som ligger till grund för demografijusteringen i kommunbidragstilldelningen i årets budget, vilket illustreras i de rutiga staplarna i diagrammet ovan. Den nya befolkningsprognos som antogs av kommunstyrelsen under 2024 visas som randiga staplar i diagrammet och indikerar fortsatt minskning av antalet barn i åldern 1–5 år, vilket har varit en trend de senaste åren. Utfallet 2024 visar att antalet barn är 71 färre än budget och i diagrammet syns utfallet i de fyllda staplarna.

Förskolenämndens volymer

Volymer	Budget 2024	Utfall 2024	Avvikelse helår 2024
Antal barn i befolkningen 1-5 år	21 780	21 709	-71
Andel barn i befolkningen som efterfrågar plats	89,1 %	89,3 %	0,2 %
Antal placerade barn	19 406	19 376	-30
Andel heltidsplatser	99,1 %	99,2 %	0,1 %
Totalt antal heltidsplatser	19 231	19 217	-14

Tabellen ovan visar att det genomsnittliga antalet barn i åldersgruppen i 1–5 år var 71 färre än det antal som ligger till grund för budget. För de barn som finns i befolkningsgruppen var efterfrågan av plats 0,2 procentenheter högre än budgeterat. Antalet placerade barn var 30 färre än vad som budgeterats. Andelen av de placerade barnen som har heltidsplats uppgick till 99,2 procent, vilket är högre än vad som budgeterats. Totalt togs i genomsnitt 19 217 heltidsplatser i anspråk, vilket är 14 platser färre än budget.

Heltidsplatser	Budget 2024	Utfall 2024	Avvikelse helår 2024
Kommunal verksamhet	16 014	15 959	-55
Försäljning kommunal verksamhet	-20	-17	3
Köp av andra kommuner	45	53	8
Fristående verksamhet i Malmö	3 062	3 110	48
Fristående verksamhet utanför Malmö	130	112	-18
Totalt antal heltidsplatser	19 231	19 217	-14

Tabellen ovan visar fördelningen på heltidsplatserna mellan kommunal och fristående verksamhet. Antalet heltidsplatser i kommunal verksamhet var 44 färre än budgeterat och antalet heltidsplatser i fristående verksamhet var 30 fler än budgeterat.

Befolkningsansvar

Befolkningsansvaret redovisar en negativ avvikelse mot budget på 10,3 mnkr. Detta förklaras främst av att kostnaden för tilläggsbelopp varit 13,4 mnkr högre än budgeterat. Den nya riktlinje för hanteringen av tilläggsbelopp, som togs fram under året, bedöms ha påverkat årets kostnader men väntas på sikt inte innebära högre kostnader än tidigare år.

Befolkningsansvar	Avvikelse mot budget, i mnkr
Kostnad för platser i kommunal verksamhet	-9,3
Kostnad för platser i fristående verksamhet	-3,0
Köp och sälj av platser mellan andra kommuner	0,7
Övriga kostnader	1,3
Summa budgetavvikelser	-10,3

För köp av platser i de kommunala förskolorna har kostnaderna varit högre än budgeterat, vilket till största del kan förklaras av högre kostnader för tilläggsbelopp. För befolkningsansvaret har kostnaderna för köp av platser i fristående förskolor varit högre än budgeterat. Anledningen är fler barn i de fristående verksamheterna än budgeterat.

I resultatet ingår en beräknad retroaktiv utbetalning till enskild pedagogisk omsorg om 1,8 mnkr som förskolenämnden efter färdigt bokslut beslutar om. Denna baseras på vad den kommunala pedagogiska omsorgen har kostat under året.

Lokaler

Utfallet för lokalkostnaderna visar ett negativt utfall mot budget på 5,7 mnkr, vilket redovisas i tabellen nedan.

Lokalkostnader	Avvikelse mot budget, i mnkr
Hyror	2,1
El	0,0
Lokalvård	0,2
Övriga driftskostnader	-8,4
Kapitalkostnader	0,4
Summa budgetavvikelser	-5,7

Kostnaden för hyror blev cirka 2,1 mnkr lägre än budgeterat. Kostnaderna för elförbrukning var på samma nivå som budgeterat medan kostnader för lokalvård var cirka 0,2 mnkr lägre än budgeterat. Avvikelsen för övriga driftskostnader beror till stor del på högre kostnader avseende förbrukningsmaterial, underhåll och reparationer.

Kommunala förskolor

Kommunala förskolor	Avvikelse mot budget, i mnkr
Förskolor, platsintäkter	-7,8
Förskolor, övrigt	-11,5
Ledningsfunktion förskola	0,0
Gemensamma kostnader	22,7
Summa budgetavvikelser	3,4

De kommunala förskolorna uppvisar en positiv budgetavvikelse på 3,4 mnkr.

Totalt sett har de kommunala förskolorna haft färre inskrivna barn än budgeterat under året vilket genererat lägre platsintäkter. Genomgående för alla områden är dock att fler yngre barn och färre äldre barn har varit inskrivna än budgeterat, vilket delvis väger upp för de lägre platsintäkterna. De kommunala förskolorna har haft högre intäkter för tilläggsbelopp än budgeterat, vilket har ett samband med de högre kostnaderna för befolkningsansvaret.

Förändringen mot prognosen i delårsrapporten förklaras i huvudsak av högre platsintäkter samt lägre gemensamma kostnader under hösten än vad som prognostiserades.

Merparten av statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder fördelades till de kommunala förskolorna för att varje rektor skulle ha möjlighet att bedöma vilka satsningar som skulle genomföras utifrån verksamhetens behov. En del av statsbidraget har använts till att stärka upp bemanningsenheten som kan stödja verksamheten i samband med olika kompetensutvecklingsinsatser. Statsbidraget användes även till att finansiera kompetensteamerna och insatser inom det språkutvecklande arbetet.

I samband med att kommunfullmäktige behandlade Ekonomisk prognos 2024 för Malmö stad (STK-2024-138) beslutades att förskolenämndens kommunbidrag tillfälligt utökas med 31 mnkr för 2024. I september (FSKF-2024-9228) beslutade förskolenämnden att fördela cirka 25,5 mnkr till de kommunala förskolorna och 5,5 mnkr till de fristående verksamheterna. I september beslutade kommunfullmäktige (STK-2024-1095) om att tillfälligt utöka förskolenämndens kommunbidrag med ytterligare 4,3 mnkr efter att kommunen tilldelats 16,5 mnkr i statligt bidrag med syfte att bidra till att ge goda förutsättningar för att upprätthålla kvaliteten i undervisningen och minska inflationens negativa påverkan. Av de 4,3 mnkr beslutade förskolenämnden att fördela 3,5 mnkr till de kommunala förskolorna och resterande del till de fristående verksamheterna.

Ett minskande barnantal innebär att en anpassning av personalkostnaderna sker för att undvika ekonomiska obalanser framöver. Under året har det utökade kommunbidraget bidragit till möjligheten att bibehålla personal och utfallet för årets personalkostnader är ungefär på samma nivå som budgeterat. Det är en utmaning för de kommunala förskolorna att anpassa verksamheten till ett lägre barnantal och något som sker successivt för att säkerställa förskolornas kvalitetsmässiga förutsättningar.

Under året har en omställning till en ny måltidsorganisation fortsatt och den nya organisationen väntas över tid vara kostnadsneutral. Dock har kostnaderna initialt varit högre än budgeterat. Under 2024 har kostnaderna för den nya måltidsorganisationen varit cirka 7,6 mnkr högre än budget.

Inköp av IT och digitala läromedel har genomförts under året, till stor del för att säkerställa att förskolornas datorer är kompatibla inför övergången till

det nya operativsystemet Windows 11. Detta har ekonomiskt möjliggjorts av det under året tillfälligt utökade kommunbidraget.

Administration och myndighetsutövning

Administration och myndighet	Avvikelse mot budget, i mnkr
Förvaltningsledning	-0,6
Nämnd	0,2
Planering och analys	3,4
HR	0,8
Ledningsstöd och kommunikation	3,7
Kvalitet och utveckling	0,9
Summa budgetavvikelser	8,4

Förvaltningsledning, stödfunktioner och kostnader för förskolenämnden visar ett överskott mot budget på 8,4 mnkr, varav cirka 3,5 mnkr förklaras av lägre systemkostnader än budgeterat. Vidare har personalkostnaderna inom förskoleförvaltningens stödfunktioner varit 4,9 mnkr lägre än budgeterat.

Analys av avvikelse i förhållande till nämndens investeringsram

Förskolenämndens investeringsram för 2024 uppgick till 30 mnkr, varav 24,3 mnkr användes.

Investeringar i samband med nybyggnation uppgick till 8,7 mnkr, vilket var 1,8 mnkr lägre än budgeterat. Under 2024 färdigställdes förskolorna Glasblåsaren, Hermodsdalsparken och Stensjön.

Sammanlagt 15,5 mnkr investerades i befintliga förskolor, varav 9,1 mnkr användes till förbättringar i inne- och utemiljön och 6,4 mnkr investerades för åtgärder avseende säkerhet i förskolorna. Lägre investeringar kopplat till brandsäkerhet samt inbrott- och passagesystem bidrog till att investeringarna var 2,0 mnkr lägre än budgeterat.

I utbildningsområdena investerades 0,1 mnkr, vilket är 1,9 mnkr lägre än budgeterat.

Förväntad utveckling kommande år

Stadens nämnder och bolag ska i årsanalysen lämna en bedömning om den förväntade utvecklingen kommande år. Beskrivningen nedan är övergripande. Mer utförlig information finns i nämndens budgetskrivelse och nämndsbudget för 2025.

Uppdraget att erbjuda en likvärdig förskola för alla barn

Med rätt förutsättningar har förskolan stor potential att bidra till en stark start i livet för barnen i Malmö. Det ställer krav på långsiktigt hållbara förutsättningar för att ge alla barn i förskolan likvärdiga möjligheter att utveckla sin fulla potential och unika person och i arbetet med att nå ut till de barn och vårdnadshavare som ännu inte tar del av förskola.

Förskolans centrala roll för varje barn och för välfärdsutvecklingen i stort återspeglas i aktuella beslut och förslag på nationell nivå. Riksdagen har beslutat om ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare som syftar till att utveckla undervisningens kvalitet, stärka professionsutveckling, öka yrkenas attraktionskraft. Programmet införs 2025 och bidrar till nya möjligheter i arbetet med en likvärdig utbildning.

Utredningar pågår som på olika sätt syftar till att stärka undervisningens kvalitet i förskolan. Skolverket har regeringens uppdrag att föreslå ändringar i förskolans läroplan. Lärar- och förskollärarytbildningen ses över för att höja utbildningarnas kvalitet och yrkenas attraktivitet och utredning pågår om hur rektors förutsättningar att leda och samordna det pedagogiska arbetet kan förbättras. Även barnskötarutbildningens ändamålsenlighet ses över. Regeringen tillsatte i slutet av 2024 en utredning om obligatorisk språkförskola för barn med behov av stöd i sin språkutveckling. Utredningen ska även föreslå åtgärder som ska ge förskolan bättre förutsättningar, bland annat när det gäller barngruppers storlek och personaltäthet. Sammantaget ställer de ständigt ökande förväntningarna på förskolan stora krav på nämndens utvecklingsarbete.

Barns rätt till likvärdig utbildning

Den kunskap som det systematiska kvalitetsarbetet ger om barns livsvillkor ligger till grund för nämndens prioriteringar kopplat till grunduppdraget 2025. Lägesbedömning 2024 betonar fortsatt skiftande förutsättningar och levnadsvillkor för barnen i Malmö. Nämndens uppföljningar och analyser visar att tillgången till rätt kompetens och förutsättningarna för professionen i mötet med barnen är helt avgörande för utbildningens kvalitet. Behoven av att stärka dessa förutsättningar är därför fortsatt omfattande. Detta ställer krav på både långsiktigt hållbara grundförutsättningar för förskolorna och på fortsatta riktade insatser i det kompensatoriska arbetet.

Utgångspunkten i det strategiska arbetet med att skapa förutsättningar för stärkt kvalitet och ökad likvärdighet för barnen på kommunens förskolor är att styra och organisera verksamheten för att rikta resurser och stödjande funktioner till de förskolor där utvecklingsbehoven är som störst. Nämnden fortsätter att prioritera insatser för att stärka kompetensen, förutsättningarna för ledning och styrning samt stöd till förskolorna i deras utvecklingsarbete

utifrån den senaste kunskapen om förutsättningar och måluppfyllelse.

Även samarbete och samverkansmodeller tillsammans med andra nämnder, myndigheter och civilsamhälle kring barn som av olika anledningar befinner sig i riskzon eller utsatthet behöver fortsatt prioriteras. Både inom förskolan och den öppna förskolan finns möjligheter att tidigt upptäcka och ge stöd till barn utifrån deras olika behov. Den breda samverkan på familjecentraler och tillsammans med civilsamhället fyller en viktig funktion i mötet med de familjer vars barn inte deltar i förskoleverksamhet.

Bedömning av de strukturella förutsättningarna

Antalet barn i åldern 1–5 år väntas fortsätta minska successivt ett antal år framöver, vilket innebär ytterligare minskad kommunbidragstilldelning kopplat till demografi. Även om det ingår i nämndens kontinuerliga arbete att anpassa verksamheten till antalet barn, står nämnden inför utmaningar som i hög grad påverkar de ekonomiska förutsättningarna kommande år.

Trots minskade statsbidrag under 2024 möjliggjorde riktade statsbidrag en ökad ersättning per barn i kommunal förskola under året. Detta bidrog till att kunna bibehålla verksamhet och till att göra riktade insatser på vissa områden. År 2025 väntas nämndens statsbidragstilldelning minska ytterligare och det råder osäkerheter kring tilldelningen åren därefter.

Nämndens lokalkostnader ökar samtidigt som antalet barn väntas minska. Den grundläggande fördelningen som fördelas till verksamheterna inom nämndens ansvar påverkas då negativt. För att möta det minskande antalet barn i den kommunala verksamheten görs anpassningar genom att avveckla lokaler som inte bedöms ändamålsenliga. Ändamålsenliga lokaler och utemiljöer är betydelsefulla för de pedagogiska processerna och en strukturell förutsättning i det kompensatoriska arbetet. Samtidigt finns det fortfarande förskolor med brister i inne- och utemiljön som behöver prioriteras.

Behovet av förskolor i utbyggnads- och utvecklingsområden är en angelägen fråga för hela staden. Utvecklingen av en attraktiv stad med Malmöborna i centrum kräver planering av samhällsservice i ett tidigt skede av planeringsprocessen och förskolor i alla bostadsområden är viktiga för stadens attraktionskraft. Nämnden vill betona nödvändigheten i att staden tar ett gemensamt ansvar när det gäller finansieringen av ändamålsenliga lokaler för barnen i Malmö.

De samlade konsekvenserna av det minskande antalet barn, lägre statsbidrag och lokalkostnadsutvecklingen väntas innebära ansträngda förutsättningar för nämndens verksamhet. Arbetet för att stärka kvaliteten och likvärdigheten för barnen i kommunens förskolor riskerar att påverkas negativt.

Resultaträkning

Tkr	Utfall	Budget	Avvikelse
Bidrag	232 705	223 544	9 161
Övriga intäkter	2 914 485	2 855 608	58 877
Totala intäkter	3 147 190	3 079 152	68 038
Lönekostnader	-1 553 124	-1 562 808	9 684
PO-Pålägg	-705 693	-714 673	8 980
Övriga personalkostnader	-1 422	673	-2 095
Totala personalkostnader	-2 260 239	-2 276 808	16 569
Lokal- och markhyror	-394 944	-403 464	8 520
Övriga kostnader	-3 620 509	-3 523 003	-97 506
Avskrivningar	-58 771	-59 176	405
Totala övriga kostnader	-4 074 224	-3 985 643	-88 581
Nettokostnad exkl. finansnetto	-3 187 273	-3 183 299	-3 974
Kommunbidrag	3 190 398	3 190 398	0
Finansiella intäkter	13	0	13
Finansiella kostnader	-7 309	-7 099	-210
Resultat	-4 171	0	-4 171
Nettokostnad	-3 194 569	-3 190 398	-4 171

Interna transaktioner uppgick till 2 649 mnkr och ingår i raderna övriga intäkter samt övriga kostnader.

Riktade statsbidrag och övriga bidrag

Riktade statsbidrag

RIKTADE STATSBRIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Utfall (tkr)
Maxtaxa förskola/fritidshem	Skolverket	47 773
Kvalitetshöjande åtgärder	Skolverket	127 145
Lärlönelyftet	Skolverket	4 102
Omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds	Skolverket	2 429
Asylsökande barn i förskola/skola	Migrationsverket	1 075
Statsbidrag flyktingar	Migrationsverket	2 168
Inköp av litteratur	Skolverket	2 813
Läslýftet	Skolverket	282
RIKTADE STATSBRIDRAG	Summa	187 787

Övriga bidrag

ÖVRIGA BRIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Utfall (tkr)
Momsbidrag	Skatteverket	32 214
Lönebidrag & nystartsjobb	Arbetsförmedlingen	7 339
Verksamhetsförlagd utbildning (VFU)	Universitet/Högskolor	1 069
Social samfond	Stiftelse	1 425
Sjukersättning	Försäkringskassan	787
Skolmjölksstöd	Jordbruksverket	910
Erasmus	Univ. & högskolerådet	114
Omställningsfonden	Stiftelse	1 040
Övriga bidrag		20
ÖVRIGA BRIDRAG	Summa	44 918

Statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder minskar jämfört med tidigare år. Statsbidrag för inköp av litteratur är ett nytt riktat statsbidrag som nämnden tidigare inte tagit del av.

Sammanfattande redogörelse för uppföljning av privata utförare

Enligt kommunallagen ska kommuner kontrollera och följa upp verksamhet som genom avtal lämnats över till privata utförare. Förskolenämnden har under året inte lämnat över ansvaret för att bedriva verksamhet inom sitt ansvarsområde till privat utförare.

Särskild fråga från kommunstyrelsen

Hur har tilldelade medel för Ökad trygghet och stärkt delaktighet i socialt utsatta områden och lokal utveckling använts under året?

Kommunfullmäktige har i budget 2024 avsatt medel till insatser för ökad trygghet och stärkt delaktighet i socialt utsatta områden och lokal utveckling. Kommunstyrelsen förfogar över dessa medel och fattade i mars beslut om kommunbidrag till ett antal nämnder för sådana insatser (STK-2024-124).

Syftet med insatserna är att bidra till att öka måluppfyllelsen för kommunfullmäktigemålen "Malmö stad arbetar för att ge barn och unga goda uppväxtvillkor" och "Malmö stad arbetar för att stärka det förebyggande arbetet och minska brottsligheten".

Medel från kommunstyrelsen har möjliggjort en Idéburen Offentlig Partnerskaps-samverkan (IOP) med studieförbundet Bilda Sydväst på de öppna förskolorna Hera, Lindängen, Familjens hus, Rådmansvången och Värnhem. Medlen om 300 tkr har gått till arvoden för cirkelledare, processledare, material, studiebesök samt administration och ledarutbildning.

Inom ramen för IOP:n har Studieförbundet Bilda sydväst erbjudit språkträning i svenska för föräldralediga med barn i åldern 0–6 år på nämnda öppna förskolor. Språkträningen har syftat till att ge vårdnadshavare bättre kunskaper i svenska språket samt bättre förutsättningar att stödja sina barn i språkutvecklingen och den fortsatta skolgången.

IOP:n har innefattat samhällsinformation och aktiviteter tillsammans med pedagoger på öppna förskolan. Utifrån familjernas behov har även samverkan med familjecentralsverksamheter såsom BVC, barnmorskemottagning och familjerådgivning utformats, vilket bidragit till att stärka det förebyggande arbetet i staden i linje med kommunfullmäktiges mål. Då tillgång till det svenska språket är en förutsättning för integration och delaktighet i samhället har insatserna för barns och vuxnas språkutveckling bidragit till barns ungas likvärdiga uppväxtvillkor.

Uppföljning av systemet för det systematiska arbetsmiljöarbetet

Uppföljningen har genomförts utifrån Malmö stads gemensamma arbetssätt och stödmaterial. Syftet med uppföljningen är att ta reda på hur systemet fungerat under det senaste året, identifiera eventuella förbättringar och att undersöka om arbetsmiljöarbetet bedrivs enligt föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete.

Alla arbetsplatser, ledningsgrupper och samverkansgrupper i förvaltningen har genomfört dialog där syftet är att hitta förbättringar som de själva tar ansvar för samt uppmärksamma de delar som ska skickas vidare uppåt i organisationen. Resultatet utgör underlag i arbetet med att ta fram en förvaltningsövergripande handlingsplan för arbetsmiljöarbetet 2025. Handlingsplanen arbetas fram partsgemensamt. Det är dialogen i förvaltningsrådet tillika skyddskommittén som utgör underlag för den rapportering som görs till stadskontoret. Det är denna rapportering som redovisas nedan.

Vad fungerar bra?

- Skyddsombuden ses som en god tillgång och att det idag arbetas mer förebyggande och främjande på våra arbetsplatser.
- Man ser förskolerådets viktiga roll i samverkanssystemet och det har hittats bra former för rådet.
- God kunskap och delaktighet hos de fackliga representanterna och bra trygghet i att lyfta det som inte fungerar i en tillåtande atmosfär.
- Det hälsofrämjande arbetet har ökat och det finns fler kommunikativa vägar i vardagen tex morgonmöte och möten i arbetslaget.
- Checklistan för planering av SAM lyfts som ett bra stöd.

Vad kan utvecklas?

- Tydlighet i vad som ska samverkas i enhetsråden kontra förvaltningsrådet.
- Svårt att få tiden att räcka till och APT fylls med styrda saker så det som arbetsplatsen har behov av får mindre utrymme.
- Viktigt att mer tid för arbetsmiljöfrågor.
- Ett årshjul för året med vad som förväntas göras på APT hade varit ett stöd.
- Målen för den organisatoriska- och sociala arbetsmiljön (OSA-målen) kan bli skarpare och kopplas till uppföljning.
- Behövs mer information om att man kan lyfta ärenden till en högre nivå i samverkanssystemet. Tydlighet kring systemet i sin helhet samt ökad transparens genom att vi säkerställer att protokoll på olika nivåer publiceras.
- Bättre information om samverkanssystemet på Komin.
- Förtydligande kring rollerna (skyddsombud, fackliga ombud, chefer).

- Behov av förberedelsetid innan samverkan på lokal nivå.
- Representation för alla medarbetare även dem där det inte finns ombud.
- Skyddsombuden ska ges möjlighet att delta aktivt.

Hur har uppföljningen fungerat?

Uppföljningen har fungerat bra. APT-nivån är den nivå som är mest utmanande kopplat till dialogunderlagets omfattning och den tid det tar att genomföra. Det är viktigt att det blir en kvalitativ dialog där medarbetarna känner sig delaktiga. Inför 2025 års genomförande ska vi partsgemensamt titta på om vi kan ta fram ytterligare anvisningar för genomförandet för att bidra till detta.

Frågor/ signaler till stadskontoret

- Alla nivåer i staden måste värna om APT-nivån för att möjliggöra mer tid för arbetsplatsens egna frågor och behov.
- Agera är svårt att använda på ett strategiskt sätt utifrån att det är svårt att ta ut statistik.
- Att genomföra uppföljningen av systemet för SAM digitalt – Hur ser möjligheterna ut till detta?